

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:

să primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Suntem iredentiști!

Înainte de a vorbi despre noua nebunie a șovinistilor din Budapesta, să vedem ce este *iredentismul*.

Italia unită de astăzi a fost stăpânită până bine de curând de familii domnitoare străine. Numai bucata de nord-vest avea ca domnitori pe regii de Piemont și Sardinia. Ceealaltă parte a Italiei de nord era sub stăpânirea Austriei. În veacul trecut s'au deșteptat și în Italieni conștiința națională unitară, adică conștiința, că din Alpi și până în sudul Italiei e un singur popor, cel italian, care unit deocamdată prin cultură și un ideal comun, trebuie să fie unit și politiceste. Și au început lupta contra străinilor, pe cari după războaie de zeci de ani i-a scos în sfârșit din Italia. Între acești străini a fost și Austria. La luptele contra Italiei știm că au luat parte și mii și mii din părinții și moșii noștri, dând astfel cea mai strălucită dovadă de patriotismul și dinasticismul lor, căci era vorba de frații noștri de aceeași obârșie, contra cărora luptau.

În fine, Italienii și-au ajuns ținta: toate provinciile cari au alcătuit Italia, sunt unite sub un singur domnitor, regele Italiei.

Austria mai are însă și acum câteva sute de mii de Italieni lângă Marea Adriatică (Dalmația, Triest, Istria) și în Tirolul de sud. Unii dintre Italieni pretind, ca și provinciile acestea, cu toate că locuitorii sunt de diferite naționalități (pe lângă Italieni și Croați, Sloveni, apoi Germani), să fie alipite de Italia. Ei numesc provinciile acestea *iredente*, adică *nedate* încă Italiei, iar pe ei îi numește lumea *iredentiști*.

Musturarea conștiinții, pe de-o parte, pe de alta pornirea necinstită de-a lupta sugrumarea noastră și cu arma necinstită a minciunii, îi face pe asupritorii noștri, la cari s'au alăturat încă de mult și o parte dintre Sași, să ne învinovătească, că *și noi suntem iredentiști*, adică și noi vrem, ca provinciile Austro-Ungariei, în cari majoritatea populației e românească, (Transilvania, Banatul, Bucovina, Biborul, Maramurașul), să fie alipite la România. Minciuna aceasta a prins une-ori, mai ales în timpul de după 1848; acum însă cercurile cele mai înalte ale Monarhiei sunt pe deplin convinse, că popor mai credincios casei de Habsburg ca Românii nu există. Chiar bunul nostru monarch a declarat — desigur, ca să astupe gura clevetitorilor — față de deputații români din Viena, că e pe de-

plin convins despre credința cea mare a poporului român.

Și cu toate acestea, gura clevetitorilor n'a amuțit.

În gazeta ungurească „Budapesti Hirlap”, cea mai veninoasă foaie a șovinistilor, nemeșilor și Jidanilor instăpâniți la noi, un anume Barna (Braun?) susține, că Români fac iredentism, dar nu pe cale politică, nu prin conjurațiuni, ci pe teren cultural, economic și social. Dovezile ce le aduce nu au nici un temei.

Eată învinuirile ce ni se fac:

Românii vor să-și atibă cultura românească, care se fie una cu a fraților lor din România. Pentru unitatea aceasta culturală au întemeiat Liga din București.

Autoritățile noastre biserictești-scolare dau instructiuni cu privire la organizarea noastră bisericească și culturală, cari sunt la fel cu cele date în România mai ales de dl Haret.)*

Românii se organizează pe cale economică deosebit de Maghiari și și în privința aceasta tau pildă dela Români din România, formând tovărășii (însoțiri) economice și financiare țărănești, fără să primească în ele și Maghiari.

Ne mai face apoi imputare, că nu trăim în societatea lor și că unii suntem membri la societăți din România (Academia Română, Societatea Istorică), ba, grozav! unii au chiar decorațiuni dela Regele-Căpitan Carol al României.

Aceste sunt faptele „păcătoase” ale noastre, cari dovedesc, după socoteala bolnavă a lui „Budapesti Hirlap”, că noi suntem *iredentiști*.

Faptele zilnice ale tuturor guvernelor ungurești mai ales dela 1870 încoace (tot așa a fost și înainte de 1848) ne dovedesc, că ele au urmărit și urmăresc pe teren cultural, social și economic *maghiarizarea noastră*, adică stângerea poporului român și contopirea lui într'un popor, cu care afară de dragostea patriei comune, nu ne poate lega nimic pe lumea aceasta, așa de străin ne este. Faptul, că guvernele patriei noastre ni-au fost totdeauna așa de dușmane, încât nu numai că ne-au împedecat de-a ne folosi și noi de beneficiile la cari avem drept în aceasta țară, dar ni-au împedecat să întrebuițăm chiar și averea noastră, materială și ideală, pentru instituțiile noastre culturale (oprirea gimnaziului

*) În cei douăzeci de ani din urmă dl Haret a fost ministrul, care a lucrat mai mult pentru ridicarea bunei stări culturale și materiale a țărănilor români.

român din Lugoj, Arad, apoi oprirea de-a înființa societăți culturale naționale, căci puținele ce le avem sunt de pe vremea Nemților) ni-au convins, că pentru noi este viața națională numai trăind cu totul la o parte de stăpânii de astăzi, atât pe teren cultural, cât și pe cel social și economic.

Afirmațiunile lui Barna, că organizarea noastră culturală și economică dovedește iredentism, e o prostie, dovadă lauda, ce ne-a făcut-o Inuși Maiestatea Sa. Noi Românii din țările coroanei ungare vom continua să ne constituim în societăți economice și culturale, deosebite de popoarele conlocuitoare, în tovărășia cărora nu vrem să figurăm ca robi, ci ca domni egal îndreptățiți. Aceasta cu atât mai vârtos, că socotim de datoria noastră *patriotică*, nu numai națională, ca să ne perfecționăm cât mai mult atât în cultură, cât și în avere, ca cu atât mai bine să putem servi patria noastră ungară.

Iar în ce privește legăturile noastre culturale cu frații din România, ele vor trebui să fie și mai strânse, pentru-că un suflet bate în toată Româniea, fie ea în România, fie în Austro-Ungaria, Rusia, Sîrbia, Bulgaria și Turcia. Noi ducem aici o luptă grea pentru existența noastră națională, ceea ce pe cei de dincolo nu-i apasă. Deci ei sunt datori să ne facă părtași și pe noi la roadele muncii lor culturale, plătindu-ne în felul acesta și o datorie din trecut.

Pasapoartele. În dieta din Budapesta, deputatul sas Traugott Kopony a adresat ministrului de interne următoarele întrebări:

Vrea dl ministru de interne, ca în vederea apropierii politice și economice dintre România și Ungaria să desființeze pasaportul în afacerile de graniță dintre ambele țări și să șteargă instituția medievală a supravegherii străinilor la graniță?

— Suntem foarte curioși la rezultatul acestei întrebări. Pe când între Sîrbia și Ungaria nu mai e nevoie de pasaport, cu toate că cu Sîrbia era să ne batem anul trecut, între România și Ungaria se mai susține și acum. Dar judecata celor ce ne guvernează nu e ca la alți oameni.

Un nou puiolu de Evrei. Guvernul din Galiția (provincie a Austriei) a dat un ordin: că începând dela 1 Ianuarie 1911 dreptul de cărciumărit să se ia din mâna Evreilor și să se dea exclusiv numai țărănilor ruțeni și poloni, precum și proprietarilor și văduvelor după administratorii moșiilor boie-

rești. Groaza e mare în Israel, de aceea a ales un comitet, care să lucreze cu tot dinadinsul — adică cu mulți bani — pentru ca ordonanța aceasta să fie retrasă. Mult n'are să le pese, căci vor veni în Ungaria și vai de ținutul unde se vor lăsa aceste lăcuste. Chiar și unii dintre Maghiari s'au speriat, căci deputatul Huszár din partidul popular (romano-catolic) a interpellat guvernul, cerând să oprească aceasta invasiune evreească, mai ales în Maramurăș, unde Rutenii sunt deja aproape nimiciți de Evreii patrioți.

Ni se pare, că e prea târziu.

Comitetul central al partidului național-român a ținut în săptămâna aceasta, Luni și Marți, ședințe în Budapesta. S'au pertractat lucruri de mare însemnătate, luându-se hotărâri — după-cum ne vestește o telegramă — cu privire la înființarea unui birou central în Budapesta, cum și ținerea de mari întruniri populare etc. S'a adus hotărâre și în cauza ziarelor „Lupta” și „Tribuna”. La alt loc al foii noastre dăm unele amănunte, ce le-am primit până la încheierea foii. (Ca să putem da aceste știri am expedat foaia de astăzi, în loc de Joi, numai Vineri înainte de amiază).

Procesele nu mai încetă. Zilele aceste redactorul nostru responsabil a fost înștiințat, că sunt în curgere două procese contra „Foi Poporului”. Unul pentru un articol scris în legătură cu boicotul din jurul Orăștiei, iar al doilea pentru înfierarea sălbătăciilor jandarmărești din Armeni. Așa vreau cărmuitorii noștri se facă pace!!

Din dietă. Părinții fericitei noastre patrii, fără deosebire de perciuni, între alte planuri de legi cu cari voiesc a ne feriți (?) s'au mai gândit să mai aducă în dietă un nou plan de lege, prin care să astupe gura gazetarilor, mai cu seamă a Românilor ca să nu mai cuteze a scrie prin cele gazete ce e drept: să nu cuteze adică a scrie despre nedreptățile stăpânirii ungurești. Vreau să te bată și să nu te lasă să plângi.

În ședința din 16 Decembrie deputatul coștivist Nagy într'o aștă și răutăcioasă vorbire a cerut o și mai diavolească lege pentru cei-ce scriu la gazete. Ministrul de justiție (dreptate) a și făgăduit că în zilele acestea va pune pe masa dietei proiectul (planul), care devenind lege, să poată astupa gura gazetarilor, ca astfel ei să nu mai poată nici ca până acuma scrie contra fărădelegilor guvernului și a slujilor lui.

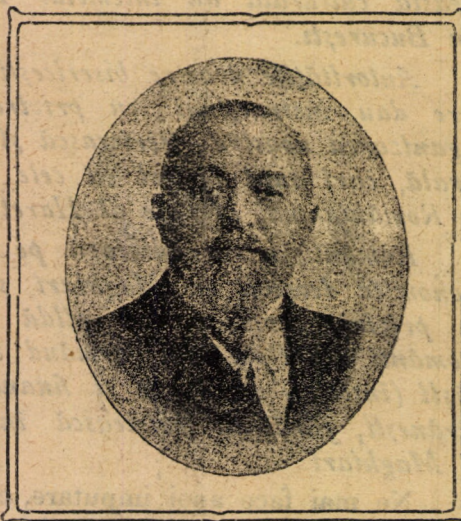
În ședința, de luni ministrul de finanțe a depus pe biroul camerei un proiect de lege, despre prelungirea privilegiului băncii comune, dar numai în mod provizor până în a doua lună anul viitor.

După aceea s'a început desbaterea asupra convenției (invoielii) comerciale cu Sârbia. Fiind la noi traiul atât de scump, mulți deputați au cerut, ca să se înlesnească aducerea de carne din Sârbia. Dar la așa ceva se pun contra nemeșii și baronii (cari au moșii și vite din greu), iar în dietă vreau să facă legi tot cum le place lor. Despre această convenție cu Sârbia se va mai vorbi vre-o câteva zile în dietă. O seamă de deputați arată însă puțin interes față de desbaterile dietei. Alte lucruri de însemnătate pentru noi nu s'au petrecut.

O nouă biruință a Germanilor din Bănat. În comuna germană Birda câți-va renegați voiau cu tot dinadinsul să înființeze o școală maghiară de stat, cu toate că Nemții de acolo, ca pretutindeni de-altminteri, au o școală foarte bună confesională. Cei câți-va renegați din comitetul comunal au izbutit prin surprindere, să facă să se ia o hotărâre în felul dorit de ei. Poporul s'a deșteptat însă curând și au făcut un strașnic recurs la comitat, apoi la ministru de interne, care e silit să le de-a dreptate și să renunțe la dorința de-a avea școală maghiară în comună nemaghiară.

Un jubilar.

La 12 Decembrie a. c. st. v. dl Parteniu Cosma, directorul băncii „Albina” din Sibiu, împlinește 25 ani dela numirea sa ca director al primului institut de credit și economii al Românilor din Austro-Ungaria întreagă. Când e vorba de înaintarea noastră economică, nu putem să nu gândim întâiu la acest institut, care a devenit centrul nostru financiar, mulțumită bărbăților din fruntea lui și îndeosebi mulțumită dlui Parteniu Cosma. Dar nu numai pe terenul economic a străbătut activitatea „Albinei”, căci mult avem a-i mulțumi și pe terenul cultural.

Parteniu Cosma
directorul „Albinei”.

Dl Parteniu Cosma s'a născut la 1837 în Beiuș, unde s'a stabilit la 1862, după terminarea studiilor de drept, ca avocat. La 1872 a fost ales deputat la Beiuș, fiind reales în două rânduri până la 1881. Ca membru al partidului național român, a luat cuvântul în toate chestiunile mari, cari interesau neamul nostru. Cuvântările lui ținute în parlament (publicate și în Cartea de Aur a dlui Păcățianu), punând în lumină adevărată tendințele de maghiarizare ale guvernului de trista memorie Tisza Kálmán, au fost chemate să țină viu în sufletul Românilor sentimentul datoriei de luptă contra celor-ce caută să ne nimicească.

La 1876 s'a mutat la Sibiu ca avocat al „Albinei”, care în 1886 i-a încredințat apoi demnitatea de director. Dela aceasta numire fericită înainte, progresul „Albinei” și prin ea al tuturor celorlalte instituțiuni financiare române a crescut în continuu. Sub dânsul s'a mărit capitalul acționar, s'au înființat masa studenților români, la care 50 de elevi români dela gimnaziile din Sibiu își găsesc hrana zilnică,

s'a înființat un fond pentru ridicarea unui internat pe sama studenților români și altele. Pe de altă parte institutul „Albina” mai înparte anual o sumă frumoasă de mai multe mii coroane pentru scopuri culturale și de binefacere, cari toate ajută la ridicarea popoului nostru mult asuprit.

Pe terenul bisericesc-școlar încă a desfășurat o activitate mare, fiind dela 1868 încoace mereu membru al congreselor și sinoadelor bisericeii greco-orientale.

Conferența națională din 1881 l-a ales președinte al partidului național. Atunci s'a publicat, în mai multe limbi, vestitul Memorand (nu cel prezentat la Viena), care a luminat popoarele Europei asupra nedreptăților, pe cari le suferim. Dela 1884 s'a retras din politică, dedicându-se cu totul afacerilor „Albinei” și celor bisericești-școlare.

Pentru aducerea aminte a acestei zile, consiliul de administrație al „Albinei” a hotărât întemeierea unui fond de binefacere, care va purta numele jubilarului, precum și procurarea portretului său în mărime naturală pentru sala de ședințe a consiliului.

Vrednicului urmaș al fericitului întemeietor al Albinei, Visarion Roman, îi dorim dlui Parteniu Cosma încă mulți ani cu sănătate, folosiți ca și până acum pentru binele neamului nostru.

Situațiunea politică a Românilor din Ungaria.

În numărul trecut am dat o notiță scurtă despre frământările din partidul nostru național, provocate de discuția încinsă între gazetele noastre de zi. În discuția aceasta vine acum frunzașul nostru, dl Dr. Iuliu Maniu, și dă în „Revista politică și literară” din Blaj unele declarațiuni menite să lămurească poporul român în privința discuțiilor din gazetele de zi. Fiind vorba de declarațiunile unui membru în comitetul nostru național și totodată ale unuia dintre cei dintâi luptători ai noștri, ne ținem de datorie a comunica părțile mai însemnate din ele.

Pacea.

Nu este Român în Ungaria și Transilvania, care să nu dorească o conviețuire pacinică cu Maghiarii. Înțeleg aceasta conviețuire pacinică prin creierea unei situațiuni politice, care să ne asigure mulțumirea nevoilor noastre politice, economice și culturale. Durere însă, că ori-care Român, care cunoaște viața politică a Ungariei, opinia publică maghiară și pe conducătorii intelectuali ai acestei opinii publice, trebuie să fie convins, că stabilirea unei astfel de păci nu e încă cu putință. Mentalitatea maghiară nu e aplecată a suferi reducerea influenței maghiare la marginile sale firești, și mai ales nu vrea să renunțe la tendințe de expansiune pe socoteala celorlalte naționalități...

Este evident pentru ori-ce cunoscător al situației politice dela noi, că actualul guvern, îndeosebi acum, nu vrea și nu poate să rezolve chestia naționalităților, sau fie și numai chestia română. Actualul guvern e cu mult mai slab, decât să încerce a rezolvi pe lângă o serie întreagă de chestiuni nepopulare și chestia română, foarte nepopulară micii nobi-

limi și feudalilor (conților și baronilor) maghiari, azi însă stăpâni pe corpurile legiuitoare.

Atitudinea noastră rezervată față de tratativele dlui Mihu a avut un motiv dublu. Întâiu am cunoscut bunele intențiuni ale dlui Dr. Mihu și loialitatea sa față de considerațiile de ordin superior ale solidarității naționale. Al doilea: *Partidul național român stă pe baza programelor politice decretate în conferențele naționale din 1881 și 1905...* Mulți dintre Români — unii în bună credință — dau crezământ șoptelor și scuzelor venite din partea maghiară, în sensul cărora ei, Maghiarii, bucuroși ar sta de vorbă cu noi, dar nu o pot face aceasta din cauza programului nostru politic, care vrea schimbarea dreptului public al țării (autonomia Transilvaniei). Pentru a da ultima dovadă celor șovăitori, am lăsat teren liber acțiunii dlui Mihu, care crede, că se poate asigura libera dezvoltare a Românilor și pe baza dreptului public de azi. Neizbânda domniei sale nu poate decât să dovedească preste ori-ce îndoială, că nu noi și nu programul nostru politic sunt piedeca împăcării, ci conducătorii de astăzi ai politicii maghiare, cari nu voiesc să renunțe la desnaționalizarea noastră și mai presus de toate, nu vreau să dea din mâna lor puterea politică, care le face cu puțință exploatarea fără suflet a multor milioane de cetățeni.

Prin urmare nu există altă scăpare pentru neamul românesc, decât lupta hotărâtă, conștientă, intransigentă și înainte de toate deplină solidară. Numai o astfel de luptă poate să ridice întreg poporul românesc la o înaltă conștiință națională și prin urmare la o forță politică bine disciplinată, care să impună recunoașterea drepturilor națiunii române.

Primenirea partidului național.

Evoluțiunea însăși aduce cu sine în mod firesc o anumită primenire. În contra unei prefaceri în serviciul ideilor mai înaintate și a unei acțiuni mai energice nimeni nu poate să-și ridice în mod serios cuvântul. Chiar din considerare la acest adevăr, Comitetul Central Național a dat totdeauna teren liber acestei primeniri firești. E de ajuns a privi lista membrilor, pentru a constata acest adevăr. Comitetul mai bine de jumătate se compune din membrii generației mai tinere, deschizând astfel teren liber puterilor noi pentru validitatea ideilor de regenerare și a unei activități mai intensive. A deplasa însă chestiunea pe terenul diferenței de etate și a face în sânul unei corporațiuni, solidar răspunzătoare, deosebirea nedreaptă de „tineri și bătrâni“ este o mare greșală și o mare nedreptate.

Ziarele „Lupta“ și „Tribuna“.

Afacerea „Luptei“ este în stadiul rezolvirii și lipsește numai aprobarea comitetului central. Proprietarul tipografiei, la care s'a tipărit acest ziar, a trebuit să recunoască faptul, că a trecut peste limitele atribuției sale și că a comis o grea vătămare a disciplinei de partid, când a editat ziarele partidului după oprirea impusă de comitetul de redacție.

Atitudinea „Tribunei“ față de conducerea de partid și față de domni Vasile Goldiș și Dr. Stefan C. Pop, a putut aduce într-adevăr o dureroasă surprindere pentru acei cari n'au urmărit cu atențiune, chiar dela întemeierea sa, ținuta acestui ziar. Articolele de o rară frumusețe și de o convingere de un ordin mai înalt apăreau în coloanele „Tribu-

nei“ alături de cele mai oportuniste și dubioase dibuiri politice.*)

Politica națională o conduc, pe baza principiilor stabilite de conferința națională și conform îndrumărilor comitetului central, deputații noștri. Ei au răspunderea acestei conduceri, iar noi toți suntem obligați a le da tot sprijinul, căci altminteri ei nu vor putea răspunde pentru eventuale nesuccese ale luptei noastre politice. Atât față de ei, cât și față de celelalte organe ale organizațiunii noastre politice avem datorința să fim cu toată prevenirea și să nu aruncăm asupra lor, cu ușurință, acuze, cari nu se pot susține și cari pot contribui numai la desorientarea opiniei publice.

Chestia Românilor din Ungaria în camera română.

În discuția la mesaj, dl Tache Ionescu, fost în mai multe rânduri ministru și acum șeful partidului conservator democrat, a zis cu privire la noi următoarele:

Afacerea Românilor din Ungaria, nu poate veni aici la Tribunal în mod folositor, decât atunci, când un om cu răspundere va spune, că cunoaște el o politică de urmat pentru acest regat (România), politică, care să răspundă la ținta îndoită: de-a asigura siguranța Regatului și de-a aduce îmbunătățirea văzută a Românilor din afară... Iar dacă scopul unor asemenea declarațiuni ar fi numai ca să repetăm în lumea întreagă, că nu este om politic din România, în a cărei conștiință chestiunea Românilor de pretutindeni să nu fie a doua în rând, după chestiunea existenței și siguranței Regatului (României), eu cred, că ar fi să facem o insultă țării acesteia, ca să credem, că este lipsă să se repete aceasta declarațiune, căci cine ar declara contrarul, nu l-ar crede nimeni nici în țară, nici în străinătate.

Dl N. Iorga, marele nostru învățat și șeful partidului naționalist-democrat, a zis, că nu e bine, dacă în mesaj nu se pomenește de Români din Ungaria. „Români din Ungaria nu trăiesc prin noi, dar noi trăim prin ei“. Vorbind de târguile de împăcare din Ungaria, deplânge faptul, că în România sunt oameni politici, cari să dorească aceasta împăcare numai ca să poată scăpa de grija afaceri naționale. (Mai în jos dăm vorbirea dlui Iorga despre împăcare).

Dl Iorga despre împăcare.

Eată ce a zis dl Nicolae Iorga, deputat, profesor universitar, cel dintâiu istoric al Românilor, în camera din București despre împăcare:

„Știți că anul acesta s'au găsit oameni buni la suflet, cari să împace pe Români cu Ungurii. Nu sunt cei dintâiu și nici cei din urmă; naivitatea și corupțiunea sunt vechi și, după parerea mea, nemuritoare, se va găsi totdeauna cineva care să fie cuprins de un mare dor de înfrățire cu Ungurii, pentru un episcopat, pentru plata datorilor sau pentru ca să facă hatârul unor anumite persoane dela București.

„S'au început târguilele întâiu cu trădătorii, așa se încep târguilele cu trădătorii, cari n'au bani în pungă ori vânează o stare mai mare. Două onorabile persoane de dincolo**)

*) În trecut, când scrieau la „Tribuna“ Slavici și Brote, cari umblau să ia locul lui Burdia, Seghescu și alte poame de felul acestora. Nota Redacției.

***) Slavici și Brote.

cari au avut legături aici și cari se vedeau odată mult mai des aici decât dincolo, cari n'aveau moravurile de-acolo, ci ale politicii românești de aici, ale oamenilor ce sunt în stare de-a face ori-ce, pentru o satisfacere de ambițiune sau o creștere de salariu, două persoane crescute la școala noastră politică s'au apucat de împăciuire, aducând pe tablă încă odată bietul cap al națiunii române aceluia, cari își satură ochii privind aceasta privesc.

„După trădători a venit al doilea fel de oameni, cari se îndeasă în asemenea împrejurări: imparțiali, obiectivii; una din spețele cele mai puțin simpatice în ori-ce fel de politică, acești oameni, cari nu fac nimic, cari nu s'au amestecat în nici o luptă, cari n'au purtat nici un greu și n'au nici o răspundere, și cari coborând din Olimpul lor, calcă mărșă, împărțind sfaturi în stânga și în dreapta și apleacă spre unii și spre alții stâlpariul de împăcare. Nu s'a putut nici cu aceasta, și Români au rămas neimpăcați cu Ungurii, așa cum e firesc, cum le impune trecutul lor și cum se potrivește cu viitorul lor; neimpăcați față de Unguri sunt și în momentul de față. Dar în aceasta afacere de împăcare înjositoare, ca cel persecutat să se ducă să spue, că vrea să se împace cu cel care-l asuprește; că acela, care e afară din lege, în contra căruia s'au făcut legi, să spună: mă mulțumesc și cu aceste legi, dar îndulcește-le în practică; ca vechiul stăpân (Românul) al pământului aceluia să se adreseze către uzurpător, către încăleător, și să-i propună a mai scădea puțin tonul, a mai înceteni puțin acțiunea, numai pentru-ca în cutare sferă să domnească pacea, în acțiunea aceasta de împăcare condamnată, dezonorantă în ori-ce caz, fără efect practic, cum s'a văzut pe urmă, în acțiunea aceasta se pare că anume persoane din București au avut cuvântul lor“.

Țăranii din Duma rusească.

Dl Gărdescu, Român basarăbean și profesor universitar în Rusia, a scris un studiu despre duma (dieta) rusească. Interesant e ceea-ce spune despre deputații țărani, căci în Rusia țăranii și-au ales deputați dintre ei. Deputații aceștia sunt împărțiți între mai multe partide, când e însă vorba de interesele țărânimii, uită și de partid și de program și se arată numai ca țărani. Aceasta s'a dovedit și acum de curând când s'a discutat asupra legii învățământului primar.

În lege se spunea, că învățământul are să fie general, adică pentru toată lumea. Cei mai mulți dintre deputați mai înțelegeau că învățământul să fie fără plată și obligatoriu. În dumă sunt însă și partide, cari au groază de luminarea poporului. Aceștia au început să vorbească contra legii, arătându-se cu mare milă către țărani, cari nu pot fi siliți să-și dea copiii la școală, căci n'au de unde să le cumpere cele de lipsă, afară de aceea au lipsă de copii la lucrările câmpului. Dar și țăranii ruși s'au deșteptat, numai decât s'au sculat cei 35 de deputați țărani, cari de altminteri țin mai mult cu deputații întunerecului, și au declarat, că ei tocmai vor învățământ general și obligatoriu pentru toți, căci și ei vor să se lumineze, după-ce au zăcut de veacuri în întunec.

Această purtare a deputaților țărani din duma rusească arată, că și în Rusia începe poporul a se deștepta tot mai bine, și nu se mai lasă amăgiți cu câte vorbe goale, din partea celor ce vreau să îi țină în întunec și neștiință.

Ce scriu alte gazete?

Dela noi.

Tribuna (Arad). Ministrul de finanțe Lukács între alte legi a citat și legea despre *congrua* (plata dela stat a preoților) și cea despre *ajutorarea școalelor confesionale*, ca fiind legi scumpe, cari apasă ca o lavină asupra bugetului statului. A spus, că bugetul fiind tare încârcat, se anunță de pe acum timpul, când bugetul statului nu va mai putea suporta congrua și ajutorul școalelor confesionale.

Urmarea se poate prevedea de pe-acum: încetarea ajutorării bisericilor și a școalelor confesionale din partea statului, căci legile se schimbă foarte ușor. Congrua deci nu poate să aibă o viață mai lungă.

Acum se naște întrebarea, ce avem noi de făcut pentru cazul, când susținerea bisericeii și a instituțiilor ei culturale va ajunge iarăși în exclusivă sarcină a credincioșilor bisericeii? căci biserica, a cărei viață e strâns legată de viața poporului nostru, trebuie susținută, instituțiile ei culturale și școalele populare trebuie de asemenea, pentru-că lipsa școalelor periclitează existența bisericeii.

Districtul bisericeii calvine din partea dreaptă a Dunării, în sinodul său general din anul trecut a avut prevederea să roage pe conducătorii bisericeii să grijască de crearea și adunarea de fonduri și fundațiuni pe sama bisericeii, pentru-că biserica cu instituțiile ei culturale numai din contribuțiile anuale ale credincioșilor nu se mai poate susține și să nu se razime pe ajutorul de stat.

Iată Ungurii calvini ne arată și nouă, ce avem de făcut. Fără amânare să începem deci și noi să adunăm fonduri și fundațiuni pe sama bisericeii, pentru că *numai averea proprie a bisericeii e sigură și stabilă pentru totdeauna și numai averea proprie asigură existența și independența bisericeii.*

Unirea (Blaj). Deși pertractările de pace, așa ne spune dl Mihu, au dat deocamdată de mal, noi credem, că e foarte aproape timpul, când bărbații de stat maghiari vor trebui să se întoarcă la baza reală a politicii țării și să țină cont, că și noi existăm și că avem drept de existență.

Una însă să ne fie cinosura în ținuta noastră pentru viitor — să nu ne împărțim. Frângerea solidarității (toți cu un gând) naționale ar însemna în momentul de față cea mai desăvârșită primejdie, ce a venit cândva asupra capului nostru. Nici să nu ne prea încredem, dar nici orbiș înainte să nu mergem.

Trebuie să știm, că programul nostru politic nu e de ieri de alaltăieri, iar trecutul ne-a deschis ochii la multe. Ce va trebui să vină — nu putem încunjura, dar atât de naivi nu putem fi, ca să ne bazăm toată existența noastră pentru viitor pe promisiuni, cari azi se fac, mâne se retrag, și în schimb să abzicem la drepturi însemnate, pentru cari atâta au luptat și jertfit părinții noștri. Și vechiul proverb stă încă și astăzi: Ad renunțata non datur regressus (la ce-ai renunțat, nu te mai poți rentoarce).

Din Austria.

Gross-Österreich. *) (Viena). Ori și care cunosător al politicii maghiare trebuie, să fi ajuns, pe baza acestor declarațiuni (ale dlui

*) Foaia oamenilor din Austro-Ungaria, cari vor o Austrie tare, neimpărțită în două părți ca acum și în care fie-care popor să aibă drepturi egale la limba lui și la toate beneficiile statului. Ca să se poată înțelege cele vreo zece popoare ale Austriei, în dietă se va folosi limba garmară, care e o limbă universală, adecă cunoscută de toți oamenii culti, că și frauceză și încă vreo engleza.

Mihu), la convingerea, că Khuen Héderváry și-a ajuns nu numai scopurile arătate mai sus, dar cu ajutorul politicianului optimist (om care vede toate bune), care-i dl Mihu, a izbutit să afe, cum stau de fapt lucrurile în tabăra Românilor. Aceste lucruri nu-l mai sperie pe Khuen, care știe acum, că există printre Români fracțiuni ca gruparea lui Mangra, Mihu și *tuli quanti*. Unde nu-i unire, nu-i pueter!

Totuși contele Héderváry se poate înșela amarnic. Românii s'au lăsat păcăliți încă odată. Însă pentru ultima dată! Acuma urmează iarăși lupta de veacuri: Biruința va fi pe partea dreptății și dreptatea este pe partea Românilor. Să sperăm că din această făimoasă acțiune de împăcare ei au învățat un lucru: Au învățat, că numai propriile lor forțe, productul muncii culturale și economice serioase, poate să fie de folos cauzei lor.

Dar încă un lucru: Cine nu-i cu mine, e dușmanul meu! Politica nu cunoaște vegetarea de pe azi pe mâne. Acela, care vrea să lupte cu mine împreună, să prindă în mâni steagul partidului și să se mărturisească pe față credincios acestui steag!

Societatea „Agricola“.

Societatea „Agricola“ din Hunedoara, înființată cu scopul de-a desrobi pe țărani noștri de sub jugul cămătarilor nemiloși, poate privi cu mândrie la faptele săvârșite până acum. Pe când

în anul 1902/3

Capitalul plătit era de . . .	Cor.	13,760.—
Depunerile de	„	8,434.—
Mișcarea afacerilor de bucate „	„	32,000.—

în anul 1909/10 a ajuns de:

era capital	Cor.	100,000.—
depuneri	„	401,000.—
afacerile de bucate	„	380,000.—

Societatea a mai înființat pe rând magazine de bucate în Zlagna, Abrud, Hondol, Nădrab și Gherari.

Pentru scopuri de binefacere a dat până acum 5000 de coroane.

În anul 1906 a introdus așa numitele *cassete de păstrare*, cu ajutorul cărora s'a dezvoltat în mod practic dorul de cruțare la mulți dintre țărani și meseriași noștri din aceste părți. În anul următor, părintele Gheorghe Raiu din Nădășdia-de-jos a propus în conferența preoțească precum și în sinodul protopresbiteral introducerea lor în mod obligator la toate bisericile din tractul Hunedoarei, cu scopul ca prin ajutorarea acestor cassette să se formeze câte un fond neatacabil pentru fiecare parohie. Propunerea s'a primit și acum aproape toate parohiile din acest protopopiat au cassette de acestea, care în viitor vor aduce mare folos bisericilor noastre.

În luna trecută societatea a cumpărat dela proprietarul Cserna Domokos întreaga lui moșie din Cserna, lângă Hunedoara, și a revândut-o sătenilor români de-acolo, cari au acum nu numai loc de arătură destul, dar și pășune și pădure. Țărani, drept mulțumită lui D-zeu, au dăruit două jugere de pământ, la locul cel mai frumos din sat, ca acolo să se ridice o biserică întru preamărirea lui Dumnezeu și lauda neamului nostru românesc.

Știri politice din străinătate.

Turcia. Cetitorii noștri știu, că de când cu introducerea constituțiunii Bulgariei și Grecii din Macedonia nu sunt de loc mulțumiți. Guvernul turcesc de-acum e foarte energic, și urmărește mai ales bandele bulgărești și grecești de tâlhari fără milă. Mai sunt supărați Grecii și Bulgarii, pentru-că văzând, că se face rânduială în Turcia, nu mai pot avea nădejde să rupă Turcia, luându-și fiecare porția. Ca să sperie pe Turci, au început să se facă, ca și când ar vrea să încheie Bulgaria și cu Grecia o alianță. Oă e vorba de o beșică de săpun, ne dovedeau plângerile cele multe, pe cari le primește patriarhul grec din Constantinopole din comunele grecomane (ou Bulgarii pe cale de-a se greciza), cari tipă, că Bulgarii le iau bisericile cu sila, ca să slujească în ele în limba bulgărească.

Autoritățile din Cossovo au confiscat mai multe așe, prin care Albanzii erau invitați să pună la cale o nouă răscoală contra guvernului turcesc. Turcii sunt foarte supărați și vor să trimită iară trupe în Albania, ca s'o potolească.

Turcia a comandat, cu toată strămtărea ei de bani, la fabrica Steyr din Austria 200 mii de puști, iar la o fabrică din Fiume multe munițiuni, ceea-ce face pe Bulgaria să cam strâmbe din nas.

— Guvernul turcesc a pus de mai mulți ani la cale facerea unei căi ferate din Palestina prin Arabia, de-alungul Mării-roșii până la Meca și Medina, unde se duc Mohamedanii din toată lumea să se închine la moaștele profetului lor Mohamed. Beduinii, adecă locuitorii din pusturile Arabiei, sunt contra acestei căi ferate, pentru-că acum nu mai pot face parale, tocmindu-se călăuze pe lângă pere grini, nici nu mai pot jefui caravanele. De aceea au început să jefuească stațiunile și să omoare pe funcționari. Guvernul turc va trimite armată acolo.

Când cu răscoala Albanzilor, mai mulți fruntași de-ai acestora s'au refugiat în Muntenegru. Fiind amnestiați (iertăți), au plecat iară în patria lor. Regele Muntenegrului i-a petrecut până la graniță (Muntenegru e o țară foarte mică) și le-a ținut o vorbire, sfătându-i că dacă vor fi prigoniți, să se adreseze mai întâiu consulatului nostru austro-ungar din Scutari. Dacă consulul nu le va da nici un ajutor, să bată la ușa lui, care întotdeauna va fi deschisă pentru dânșii. Fruntașii i-au mulțumit, promițându-i, că vor urma sfaturilor lui.

Rusia. În Rusia s'a dovedit în foarte multe cazuri, că oameni de ai poliției intrau în casele oamenilor, pe cari voiau să-i nenorocască și puneau acolo boambe, scrisori false, cărți oprite, arme și altele, apoi tot ei intrau să facă percheziție (cercetare) și să aresteze pe nenorociți, cari erau trimiși la chinurile Siberiei. Duma (parlamentul) s'a ocupat zilele acestea de isprăvurile poliției rusești și a hotărât, ca guvernul să fie îndrumat să nu mai permită așa ceva.

Egipt (Africa). Egiptul e o țară guvernată de un domnitor propriu, cu titlul de vice-rege, care plătește tribut Turciei. Stăpânii adevărați ai Egiptului sunt însă Englezii, cari au acolo armată și mulți funcționari englezi. În Egipt există de mult un partid național al tinerilor Egipteni, cari doresc să se scape de stăpânirea străină. Comitetul lor central a publicat un manifest către alegătorii din Anglia, prin care le atrage atențiunea asupra promisiunilor deputaților englezi, relativ la drepturile Egiptenilor. Tinerii Egipteni se plâng în contra administrațiunii engleze și cer, ca Egiptul să devină un stat independent.

Hotărârile comitetului partidului național.

După-cum vestisem în numărul trecut al foii, Comitetul central al partidului național român a ținut Luni și Marți, în 19 și 20 Decembrie st. n., ședințe în Budapesta. La aceste ședințe au luat parte, afară de membrii comitetului, și bărbați de încredere ai partidului din toate părțile țării. Iată numele acestor fruntași români:

George Pop de Băsești, Dr. Teodor Mihali, Dr. Vasile Lucaciu, Dr. Nestor Oprean, Dr. Ioan Suci, Dr. Nicolae Vecerdea, Dr. Liviu Lemeni, Vasile Damian, Dr. Alexandru Vaida, Dr. Nicolae Șerban, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Aurel Vlad, Vasile Goldiș, Dr. Liviu Ghilezan, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Aurel Grozda, Dr. Romul Veliciu, Dr. Alexandru Morariu, Dr. Ștefan Morariu, Dr. Cornel Jurca, protopresbiterul Procopie Givulescu, Dr. Izidor Pop, Dr. Romul Boila, Cornel Grozda, Dr. Victor Onișor, Dr. Valer Moldovan, Dr. Toma Cornea, Dr. Aurel Cosma, Dr. Iustin Marșieu, Dr. Ioan Dobre, Dr. Valer Braniște, Dr. Ioan Nedeleu, Dr. Aurel Nyilvan, Dr. Aurel Iancu, Dr. Vasile Chindriș, Dr. Teodor Popescu, Dr. Octavian Vasu, Dr. Aurel Lazar, Dr. Caius Brediceanu, Dr. Ioan Erdeli, Iuliu Pop, Aurel P. Bănuțiu și Horia Petra-Petrescu. Afară de cei prezenți și-au scuzat absența peste 30 de invitați.

În ședințele comitetului s'au desbătut și luat hotărâri de mare însemnătate. Mai înainte de a intra în dezbateri, conferința și-a exprimat deplina încredere față de președintele partidului național român, față de președintele clubului parlamentar naționalist, precum și față de întreg biroul comitetului, iar în fața atacurilor îndreptate în contra comitetului național (e vorba de cele scrise în contra unor fruntași în ziarul „Tribuna“) s'a constatat, că comitetul întreg condamnă această ținută a „Tribunei“.

Lucrul stă astfel: În ziarul „Tribuna“ din Arad au apărut în timpul din urmă o seamă de articoli, în cari au fost criticatei mai mulți fruntași de-ai noștri. Sâmburele celor scrise în „Tribuna“ era, că trebuie făcut mai mult din partea celui și a cutăruia. Ba că trebuie să se facă o primenire totală în sinul conducătorilor poporului nostru ect.

Dreptul de a critica nu-l poate trage la îndoială nici un om nepărtinitor. Însuși vrednicul nostru fruntaș, Dr. Iuliu Maniu, ne spune — după cum publicăm la alt loc — că o primenire a puterilor de muncă în sinul partidului s'a făcut și se va face totdeauna.

Decât invinuirile grele ce i-se aduc „Tribunei“ sunt următoarele: a pornit o critică prea aspră și prea fățișe pentru lucruri, cari la tot cazul se puteau altemu mai bine delătura. A criticat fără nici o rezervă pe fruntași, cari de zeci de ani au stat și stau în fruntea mișcărilor noastre naționale. Iar așa ceva nu poate să facă dintr'odată un ziar, care zice că are în vedere numai interesele partidului, decât numai după-ce propunerile oamenilor din jurul unui astfel de ziar nu ar afla nici o considerație din partea conducătorilor partidului.

De aceea oamenii nepărtinitori văd în scrisese „Tribunei“ o țântă ascunsă, pe care, poate nici chiar cei din jurul „Tribunei“ nu o știu toți. Ba se mai susține din partea unora, că trădătorul Mangra și Brote nu ar fi depărtați cu totul din jurul „Tribunei“. (Contra acestei invinuiri a declarat „Tribuna“, ce e drept, că nu e adevărată).

Acestea ar fi pe scurt motivele, cari au îndemnat pe unii fruntași de-ai noștri a se declara cu toată puterea contra ziarului „Tribuna“. Că ce va urma de acum înainte, vom vedea în viitorul apropiat.

Intre împrejurările de azi comitetul partidului național a constatat, că e de lipsă din partea fiecărui membru al partidului susținerea solidarității (supunerii) nestirbite.

Mai departe, luându-se în socoteală, că din partea guvernărilor suntem tot mai tare apăsați, pentru a putea porni o luptă hotărârită și tot cu mai multă tărie, s'a decis înființarea unei cancelarii a partidului, cu un secretar statornic, plătit de partid. Acest secretar va avea a trăi numai pentru grijile partidului, făcând planuri de lucru pentru partid, pe cari să le înainteze apoi comitetului și adunărilor naționale. Propunerea aceasta a fost făcută de dl Dr. Onișor.

S'a hotărât apoi ținerea mai multor mari adunări populare în timpul cel mai apropiat.

Comitetul partidului a luat la cunoștință dorința exprimată de partidul național slovac, ca să se țină un congres al naționalităților din Ungaria. Pentru pregătirea celor de lipsă s'a ales o comisie, care va avea să chibzuiască asupra timpului când să se țină acest congres.

În afacerea ziarului „Lupta“ din Budapesta, s'a hotărât ca acea foaie să nu mai apară. În schimb va apărea o nouă gazetă la Arad, care să fie organul oficios al partidului. Conducerea foii va fi încredințată unui comitet de redacție.

Cât pentru stările dintre partidul național român și ziarele române, conferința a primit cu toate voturile o hotărâre, propusă de referentul unei comisii, care a fost anume însărcinată cu studiarea acestei cauze. Referentul comisiei susnumite, dl Dr. Nestor Oprean, a propus următorul:

Concluz:

1. Comitetul declară, că numai acel organ de publicitate servește interesele partidului național român, care pe deoparte susține și propagă nestirbit programul partidului și concluzele în putere ale conferințelor naționale, pe de altă parte întărește solidaritatea națională în marginile și sub disciplina acestui partid, aflând mijloacele de a produce și întări încrederea obștei românești în autoritatea conferinței naționale, care singură este chemată a stabili mersul politicii națiunii române din Ungaria și Transilvania și singură este în drept a denumi organele de conducere și de executivă ale acestei politici. Orice încercare de a știrbi vaza acestor organe, este un atac îndreptat în potrivă conferinței naționale și — prin urmare — constituie un act de trădare față de interesele naționale politice ale poporului român din Ungaria și Transilvania.

2. Comitetul constată, că ziarul „Tribuna“ din Arad nu este nici organul comitetului executiv (central), nici al partidului național român din patrie. Prin ținuta sa schimbăcioasă în afaceri de ordin politic și prin încercările sale de a zgudui încrederea obștei române în organele de conducere și de executivă ale partidului național român, ziarul „Tribuna“ din Arad a ieșit din cadrele disciplinei de partid și a devenit vătămător și ostil intereselor partidului, iară prin declarațiile sale din Nr. 262 din 14 Decembrie a. e., „că vor putea veni vremuri și împrejurări când ideea națională are nevoia de a fi susținută chiar în contra partidului printr'un organ de publicitate român“, acest organ de publicitate a încercat să spună înainte îndreptățirea trădării intereselor politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania.

3. În afacerea organelor de publicitate „Lupta“ și „Poporul Român“ din Budapesta comitetul aprobă hotărârea comisiei sale de presă, prin care s'a dispus suspendarea apariției acestor organe și declară, că dela datul acestui ordin, organele de sub întrebare au apărut în mod nedrept, fără aprobarea comitetului și sub o răspundere cu desăvârșire streină de comitet.

Budapesta, 20 Decembrie st. n. 1910.

Dela „Asociațiune“.

Comitetul central al „Asociațiunii“ noastre din Sibiu a ținut la 10 Dec. o ședință, în care s'a ocupat de mai multe afaceri însemnate, Un binefăcător al neamului nostru a propus înființarea, prin „Asociațiune“, de gospodării țărănești model în fiecare comitat, pentru-ca copiii țăranilor noștri să învețe în mod practic lucrarea mai bună a pământului și diferite meserii. S'a ales o comisiune compusă din d-nii P. Cosma, N. Ivan, I. F. Negruțiu, G. Precup, R. Simu și O. Tăslăuanu, care să studieze afacerea și să vină cu o propunere.

În aceeași ședință s'a ocupat și cu ideea ridicării unui internat pentru studenții români din Cluj. Internatul să se facă în locul caselor rămase dela binefăcătorul Petran. Pentru studiarea acestei chestiuni încă s'a ales o comisiune.

Din „Fondul studenților tehnici“, care e de 253 cor. 58 b. s'a hotărât înființarea unei biblioteci populare în Avrig (Transilvania) și în Bucovăț (Banat).

Din fundațiunea Dr. I. Nichita, s'au împărțit și în acest an ajutoare de 888 cor. la 6 biserici și 10 școli din Sălăgiu.

Cazier al „Asociațiunii“ a fost ales dl I. Banciu în locul d-lui I. Vătășan, care a demisionat.

Maghiarizare pe toate căile.

În zilele trecute s'a ținut în Făgăraș adunare generală a comitatului. Intre alte obiecte a venit la rând și maghiarizarea numelor unor comune din comitat. Deși Românii au luptat cu bărbăție contra acestei propuneri năuce și cu gând zadarnic de maghiarizare, totuși când a fost la votare au picat. Astfel s'a propus ministrului dorința „comisiunii regnicolare de catastro“ maghiarizarea următoarelor nume de comune din comitatul Făgărașului:

Colun — Kolony, Feldioara — Alsó-földvár, Iași — Kisjás, Sercăiția — Kissárkány, Lupșa — Kislupsa, Măgura — Töresvármagura, Simon — Töresvársimon, Sărata — Szeréte, Scoreiu — Szokor, Corbi — Hollós, Streza-Cârțișoara — Kiskeropatak, Oprea-Cârțișoara — Magyarpatak, Găinariu — Alsótyukos, Rucăr — Bolgárfalva, Besimbacu — Besenyópatak, Drăgus — Drágos, Dridif — Dirdes, Hurezu — Hárász, Ludișor — Ludasor, Pojorta — Pozsord, Breaza — Brázó, Lisza — Lésza, Copăcel — Nagykopács, Secior — Szecsér, Netotu — Netéte, Riușor — Rézor, Todorita — Tódorfalva, Ohaba — Sárkányzobádja, Bucium — Sárkánybucony, Grih — Göröd, Predeal — Várelő, Sohodol — Töresvárattód, Peștera — Töresvárbarlang, Fundata — Havestelep, Zernești — Zernyest.

Ar urma acuma, ca comitetele comunale din aceste comune, să protesteze la ministru contra acestei schimonosiri de nume ale comunelor.

Toți mamelucii stăpânirii știu, că acestea încercări nu duc la ținta dorită de stăpânire, dar ce să facă, căci așa sunt slujbașii guvernului: să întrec unii pe alții, ca să afle pe ce cale ar izbuti mai ușor cu maghiarizarea. Organele statului sunt setoase după merite, ca prin acelea să fie bine răsplătite și de aceia tăbărăsc asupra poporului ca fiarele cele rele, făcând de capul lor ce numai le vine în gând. Puțin le pasă lor că prin acelea din contră depărtează poporul de câtră ei și ținuta lor.

Până când va sta un suflet de român în Rucăr Oprea-Cârțișoara, acela nu-i va zice: Bogarfalva nici Magyarpatak, ci tot Rucăr și Cârțișoara. Tot așa și cu celelalte sate!

Literatură și știință

Propuneri.

Trăim zile fericite,
Toți și toate fac cu zor,
Propuneri peste propuneri:
„S'ajutăm acest popor“.
Unul propune 'nființarea
De bibliotecă pe sate,
Altul, să 'nființăm propune:
Magazine de bucate.
Unul propune o carte
Cum n'a fost și nu va fi,
Altul să 'nvățăm propune
Pe analfabeți a cetii.
Prelegeri cu skiopticonul,
Banca, cor, tovărășie...
Toate cin' le ține minte,
Singur Dumnezeu le știe.
Când văd cum propun cu toții,
M'a prins și pe min' un dor,
Să propun și eu un lucru,
Ca să fim mai mulți în cor.
S'alegem o comisiune,
Să umble din sat în sat;
Să vedem propunătorii
Pentru popor ce-au lucrat?
De aveți dubietate,
Propunerea mea la vot
Nu o las, căci știu de-acuma
C'am se pic cu ea cu tot.
Una tot s'o țineți minte
Dintre multe altele:
— Mai încet cu sfaturile
Și mai des cu faptele!

Petru O. Orlățanu.

Culița.

Culița lui Volbură din Sperla, deși fusese student bun, atât la școlăle ungurești din Transilvania, cât și la școala de silvicultură dela Ferestrău din Țara Românească, totuși numai prin proptele bune putu să se rădăce în slujbă până la „șef de ocol“, la pădurile statului din Țară.

Culița nu era el băiat prost, mai ales când era îmbrăcat în uniformă și se părea că era mai mult de cum era. Îi ședea așa de bine, mai vartos că era și chipeș: înalt cât o rudă de cort, în cât credea că e atare general. Când venea acasă la Sperla în uniformă, pela gară să uitau străinii după el, cum să uită oile din turmă la un câne străin.

Tatăl lui Culița era om fără carte, dar pentru averea ce o moștenise atât dela părinții lui cât și dela părinții soției sale, era cel mai vestit om în satele vecine.

Lelea Savetă, mama lui Culița, a fost o femeie cum nu s'a mai pomenit în satul Sperla, atât în ce privea persoana, cât și în ce privea înțelepciunea. Ea conducea familia și economia ca cel mai priceput econom, și până a trăit ea a fost bine de Volbură, căci bogăția să aduna de par că o aducea apa. Indată ce a murit ea, pe Volbură nu-l mai oprea nimenea dela beuturile, ce din anii trecuți erau adunate de soția sa.

Când lelea Savetă s'a simțit, că i-se apropie sfârșitul a zis soțului său: „Petre! Petre! ochii și copiii! Să faci ce te-a milui Dumnezeu și să-i dai la școală. Iar de nu mă vei asculta, să nu te ierte Dumnezeu, înțelesu-mai?“ Cu acestea ea a închis ochii pentru totdeauna.

Volbură acuma răsufia mai liber și ori-ce făcea credea că e bine făcut, căci vor-

bind ce e drept, era cam clătit de cap și ori ce făcea credea că e bine făcut.

Deși după-cum am mai amintit, badea Petru era om cu puțină pricepere, totuși a ținut cu multă sfințenie la vorbele soției sale de a-și crește copiii la școală.

Dintre toți copiii lui badea Petru, numai Culița să arăta pe față nemulțămire cu isprăvurile tatălui său, și din pricina aceasta nici nu se prea nărăvea bine cu dânsul — cum e vorba — știa mai mult puil de cât cioara.

Ca să nu mai facă tatălui său tină'n uze, Culița după-ce a gătat cu școalele, a cerut dela ministrul de agricultură din România ajutor, ca să meargă la școala de silvicultură dela Ferestrău și după cum vă povestisem la câțiva ani după absolvare a ajuns în mare slujbă.

Ajuns în pită și cu leafă bună, numai rar mai da pe la căminul părintesc.

Odată frații lui, cari și ei erau oameni cu carte, prinseră dela el o scrisoare, ca să-l aștepte la gară, că merge la băi (scalde) cu soția sa.

Atât frații lui cât mai mult sorsa abia așteptau să-l mai vadă și să-l mai întrebe de unele și altele; că vezi Doamne și ea avea un băiat la școală și dorea să-l întrebe, că oare ce ar fi bine să facă din băiatul ei?

La timpul hotărât Culița a sosit cu trenul și a vorbit cu frații săi, mai de una mai de alta, dar pe soru-sa, carea era în port țărănesc să facă ca și cum nici n'ar fi văzut-o, necum s'o întrebe ce mai face și cum să poartă băiatul la școală, — cum aștepta ea.

Culița să urcă în tren, fără să-și ia măcar ziua bună și dela soru-sa. Și ea, care poate l'a dorit mai mult decât frații ei, s'a re'tors acasă ca plouată. Nu se vedea biata de rușine, că fratele ei, pe care l'a dorit așa mult n'a învrednicit-o nici de o vorbă măcar.

În ziua următoare, era zi hotărâtă ca sora lui Culița să plece cu fiul ei la Blaj la școală.

Băiatul Cornel, căci așa se chema nepotul lui Culița, — încă înainte cu câteva zile și-a pus lucrurile în rând ca să poată pleca la școală, căci fiind primul în clasă, abia aștepta ca să se mai întâlnească cu profesorii și conșcolarii săi, cu cari să nărăvea așa de bine. Dar ce să vezi: mamă-sa nu să mai învoia să-l dea la școală odată cu capul. Ea, care a stărunit atâta, ca să-și vadă pe Cornel al ei student mare, cum era odată frate-său Culița, acuma nu se învoiește. „La plug și cu vitele la imăș, dragul mamei, că după acele trăim noi. Lasă-o în foc domnie, că mâne-poimâne și tu — dacă vei ajunge ceva domn, — te vei ținea mândru de mine și de sorioarele tale, cari astăzi umblă desculțe și cum pot după vite, ca să putem câștiga banii să te facem domnișor, ca în urmă să-ți bați joc de noi. Nu! mai departe nu! Cu școala ai gătat!“

Vorbele aceste atât de aspre și îndesate l'a topit pe bietul Cornel, au intrat ca o săgeată prin trupul lui. Inzădar a sărutat Cornel mâna mamei sale și să ruga cu lacrimi ca să-l mai lasă numai un an la școală, căci ea răspundea aspru *nu!* Avea inimă de peatră: nu se mai învoia și s'a isprăvit, iar contra voinței ei nu se putea împotrivi nici tatăl lui Cornel. Îi era și ei milă de Cornel al ei, dar cu ce ea avea pe inimă n'a putut învinge și n'a făcut bine; căci omul cu firea mare face prânzul mic.

I. Bota.

Poezii populare.

De pe Câmpie.

Fă-mă Doamne ce mi face,
Fă-mă fir de iederuță,
La bădița'n grădinuță;
Fă-mă floare din Bănaț,
La bădița meu la pat;
Fă-mă Doamne mintă creată,
La bădițul meu în brață.

Mândruța cu bertita,
Nu știe frământa pita;
Mândruța din pomișori,
Când bagă pita'n cuptori,
Ea o bagă cu lopata,
Și o scoate cu covata;
N'a mâncaț-o porcilor,
Bogda-proste morților.

Bine-i stă mândruții mele,
Cu cercei și cu mărgele
Și la gură cu zăbele.
— Ce-ai dat mândră pe cercei?
O păreche de viței!
— Ce-ai dat mândro pe mărgele?
O păreche de vițele!
— Ce-ai dat mândro pe bertita?
Șapte oale de jintiță!

Badea-i mândru și să ține,
Sărăcia-l pune bine;
Badea-i mândru și frumos,
Sărăcia-l pune jos.

Du-te dor și iar te 'ntoarnă,
Când vor fi paștile'n toamnă,
Și Crăciunu'n primăvară,
Atunci vin bădița iară.

Eu mă culc sara pe pat,
Cu dorul mândrei la cap;
Strâng în brațe, n'am ce strânge,
Inimuța mi-se frânge,
Strâng în brațe perina
Și ouget că-i mândruța.

Du drace mândrele mele,
Și 'ngrațește gard cu ele;
Dacă-i gata de'ngrădit
Punele la ogorât.

N'auzi mândro zicătura?
Nu umbla de-a hura-dura!
Nu auzi mândro zicala?
Nu tot umbla ca sucala.

Vai de mine ce ficiori:
Pare că-s imblătitori;
Vai de mine ce mai fete:
Pare că-s cununi de ceps.

Jocă mândro nu te face,
Ori nu joci cu cine-ți place?
Că cu cine ți-ar plăcea,
Ai juca și nu te ia!

Din cugetările lui Leo Tolstoi.

Numai acela nu crede în nemurire, care niciodată nu s'a gândit serios la moarte.

Dragostea pentru bine (Dumnezeu) și credința în nemurire este unul și același lucru.

În moarte nu există nimic grozav; ceea ce e grozav în moarte atârnă de viață.

De multe ori vrem să ne înfățișem moartea și trecerea *dincolo*, dar aceasta e absolut cu neputință să ți-l înfățișezi pe Dumnezeu. Tot ce putem face este să credem, că moartea ca ori-ce lucru venit de Dumnezeu — este un bine.

Glume și snoave.

Cum pedepsia Cuza-Vodă.

— Anecdota istorică. —

Un sergent, înaintat sublocotenent de Cuza-Vodă, a părăsit corpul de gardă dela Palat și s'a dus la o cărciumă din apropiere, ea să scrie mamei sale. Cuza l'a observat de pe fereastră și l'a urmărit.

Ofițerul a început astfel scrisoarea:

„Ieri sergent, azi ofițer...”

— Și mâne soldat prost, îi strigă Cuza dela spate, fiindcă ai părăsit postul!

Mai îmbrăcat.

Un Țigan și cu danciul lui se duc într-o noapte după furat... treabă veche! Nimereșc la un gospodar în cotineată.

Da era așa pe la Bobotează, de erepau onăle corbului de ger. Intră ei în cotineată, da Românul șiret îi prinde, nu le face altceva nimic, decât îi desbracă și îi lasă în pielea goală și le dă drumul, adică vorba cea, îi face scăpați. Țiganul cel mai bătrân vede o ață pe un gard și, ca să nu se ducă cu mâna goală, o ia și se încinge cu dânsa.

Merg ei cât merg, da până la bordeiul lor pe semne că era drum de făcut, nu glumă. Incepe să-i iutească gerul, acum fugeau bieții Țigani de le poceau ochii. Țiganul cel bătrân își aruncă într-o vreme ochii la fecioru-său, care mergea în urmă zgribilit ca vai de el, și-i zice:

— Dita-mo, dă-te mai în dosul meu, că ea tot sunt mai îmbrăcat!

Merge bine!

De când s'au înmulțit veterinarii (doctorii de vite) s'au mai înmulțit și morburile între celelalte vite. Dovadă oprirea târgurilor prin iscusința veterinarilor.

Testamentul unui bețiv.

Fiul meu!

De vrei să-ți fie totdeauna sete, fii bețiv.

De vrei să-ți superi prietenii și să știi, că nimeni nu te va putea suferi, fii bețiv.

De vrei să nu-ți scoți la capăt nici o treabă, fii bețiv și las' dacă-i isprăvi ceva.

De vrei să fii sărac, fii bețiv și în curând vei ajunge la sapă de lemn.

De vrei să-ți moară nevasta și copiii de foame, fii bețiv și să știi, că nici șoarecii nu vor găsi ce să mănânce în casa ta.

De vrei să te protestezi, fii bețiv și curând vei întrece dobitoacele în neghiobie.

De vrei să te asemeni cu porcul, fii bețiv, și te vei tărăli în mocirlă.

Cântec popular împotriva beției.

Frunză verde lemn domnesc,
Cum mă 'mbăt, mă și fălesc:
Că am car cu șase boi,
Dar eu n'am nici măcar doi;
Că am oi la trei ciobani,
Și eu n'am nici doi cărlani;
Și'n punguță nici doi bani,
Că de prind și eu un franc*)
Repede pe gât îl trag.
Frunză verde de păsat,
Când is beat, is împărat
Și stau cu prinții la sfat.
Când is treaz, is supărat,
Par'că toți mă bat din sat.
Cum am prins a bea rachiu,
De nime nu vreau să știu,
Iară vin când prind a bea,
Nimic nu stă 'n calea mea.

Din România.

*) Un leu, bani din România (95 fileri).

Cum a fost dat afară renegatul Burdea

dela Comunitatea de Avere, unde a prăpădit banii Grănițerilor.

De pe ruinele lui Burdea.

— Cântec umoristic de atob. —

Foaie verde lemn domnesc,
Stau în loc și mă gândesc:
Cum să 'ncep, cum să sfârșesc,
Și cum să mă jeluesc?
Jelui-m'aș codrilor,
De jalea burdășilor;
Jelui-m'aș munților,
În ciuda ungușilor;
C'au scăpat din înălțime:
Pe Burdea cu plit de câne,
Care fără vrednicie,
S'a nălțat sus la domnie.
Acum grănițerii mei,
Ce-ați luptat ca niște lei,
Să scăpați scumpa moșie,
De-a tiranului urgie,
Veniți toți să ne unim,
Pe Burdea să-l huiduim:
Unii să-i dăm eu toporul,
Și cei mai mulți cu piciorul,
Să-l aruncăm de pe seară,
Să fie de răs la țară;
Sub picioare să-l zdrobim,
Ca pe-un șerpe să-l „cinstim”;
Ca să vadă lumea toată,
Pe unealta blăstămată,
Să vază și alții zău,
Cum va bate Dumnezeu,
Pe tot sufletul Român,
Ce se lapădă de neam.

Acum grănițeri viteji,
Deșteptați-vă: fiți trezi,
Luați arme și topoară,
Și ieșiți la câmp afară,
Și pe ursul grăniții
Ori unde-l veți întâlni,
Asupra lui tăbărâți,
Și pe loc să-l nimiciti;

Iară pielea lui urită,
De pe trup fie jupită,
Și cinstită la hoherin,
Ca s'o ducă la timariu,
Să facă din ea anume:
Dobă ca din cea de câne.
Și s'o bată ca să sune:
Prin orașe și'n comune,
Pe unde sunt renegați;
Renegați de cei spurcați,
Să-i pomenească pe nume,
Să-i facă de ris la lume,
Că n'au minte să-și cinstească
Limba lor cea Românească;
Ca să 'nvețe mic și mare,
A-și cinsti limba ce-o are.

Veniți grănițeri acum,
În horă să ne 'nșirăm,
Și jucând hora română,
Să strigăm toți împreună:
Foaie verde mărăcine,
Burdea cel făr' de rușine,
A gândit să-și părasească,
Dulcea limbă românească;
Să se facă de ris, Iuda,
Că și-a vândut națiunea,
Și-a rămas la toți 'n țară
De poveste și ocară.

Foaie verde ca nalba
Eu pe renegați i-aș da:
Dracului de i-ar lua;
Și pe renegați i-aș vinde:
Dracului de i-ar cuprinde;
Că nu-i spurcat nici țiganul,
Ca cela ce-și lasă neamul.
Tonă Deamne cu pucioasă:
Pe-a renegaților oasă;
Ca să piară cei spurcați,
Să rămână cei curați.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 23 Decembrie n.

Di Octavian Goga membru al societății „Petöfi“. În Sâmbăta trecută valorosul nostru poet, Di Octavian Goga, a fost ales cu aclamațiune membru extern la societatea literară „Petöfi“.

Nouă români împușcați de jandarmi. În Galați, comitatul Făgărașului, la alegerea de primar comunal jandarmii au împușcat nouă români, dintre cari doi au și murit, iar ceilalți 7 s'au sbat în agonie. Cauza se zice a fi, că oamenii s'au împotrivit stăpânirii la alegerea de primar, voind să aleagă pe un om vrednic, care a servit ca primar 21 de ani.

Am ajuns să fim tractați mai rău ca animalele cele sălbatice, din partea unei stăpâniri, pe care o susținem din sudoarea noastră. Prin fapta asta stăpânirea dovedește, că e stăpânire asiatică. Vom scrie mai pe larg despre aceasta sălbătăcie în numărul viitor.

Liber din Vaș. Neînfrântul nostru luptător român, domnul Dr. Castu Mantu, avocat în Cluj, care a fost pedepsit cu temniță de stat pentru cauza noastră românească, și-a împlinit pedeapsa, astfel că în zilele acestea a fost eliberat din Vaș.

Dorim vrednicului nostru luptător tărie și putere!

Ziua Sfântului Andrei s'a sărbătorit la Sibiu, Brașov și în alte părți cu deosebită evlavie întru amintirea marelui păstor Andrei Saguna.

Reuniune nouă de notari s'a înființat în comitatul Sibiului. Membrii sunt 52 de Români și 49 de Sași.

Un părinte binefăcător. Din Băsaști (Sălagiu) primim următoarele: La sfatul și îndemnul Ilustrului Domn George Pop de Băsești, președintele partidului național-român, s'a zidit în comuna noastră o școală pompoasă, cu care s'a spesat peste zece mii coroane. Bani s'au adunat din zăciuală de grâu dela popor, în mai mulți ani, la care dl Pop a contribuit în fiecare an aproape cât a contribuit comuna întreagă. Tot la zidirea școlii dl Pop a dat toate lemnele de lipsă, a căror preț s'ar sui la 8—900 coroane.

În timpul până când s'a zidit școala (doi ani) a dat Domnișca o casă, unde s'a ținut școală, cruțând prin aceasta comuna de câteva sute de coroane. Deasemenea casa parochială, tot la îndemnul Domnului Pop și tot din zăciuală de grâu s'a zidit. Și ca să încoroneze pe toate acestea, a asigurat din ai Domniei sale salariul învățătorului, contribuind anual cu suma de 794 coroane, care se va urma și după moartea dânsului. Să poate un părinte binefăcător mai bun? Dumnezeu să-i răsplătească aceasta binefacere!

De sub codru.

Fabrică de celuloză la Bistrița. Reprezentantul unei societăți mari englezești a fost în Bistrița, ca să intre în pertractări cu cei interesați pentru înființarea unor fabrici de celuloză (pastă de lemn, ca la Zărnești). Societatea urmărește și construirea unei căi ferate din comitatul Bistrița-Năsăud până la Iași în România.

Conferențele pentru meseriași din Blaj, despre cari am amintit și noi, s'au început Duminică la 4 Dec. Președintele societății, dl prof. Precup, în cuvântul de deschidere aduce prinos de recunoștință memoriei marelui bărbat al Românilor, canonicului Dr. A. Bunea, dela a cărui moarte s'a împlinit acum un an. Di canonic Dr. V. Suciu vorbește despre „Lupta pentru existență“, arătând, că noi Români ne putem asigura traiul numai prin muncă, cinste și cruțare. Conferența a fost foarte convingătoare, așa că publicul l-a răsplătit cu aplause călduroase. D-na Maria Kampf a declamat cu mult simț poezia „Frumoasa Irină“ de poetul nostru Stefan Iosif, iar dl Al. Gruța a cântat frumos o doină.

No să-i plătească dela el! Un cortez de-ai lui Mangra, celui care votează în dietă contra bisericilor și școalelor românești, a dat în judecată pe acest păstor, care și-a părăsit turma, pentru-că nu vrea să-i plătească o mie de coroane, pe cari le-a cheltuit cumpărând suflete în Bihor. Cortezul Budai Pál a cerut judecătoriei ascultarea vestitului Jesszensky, care a și fost ascultat ca martor. Jesszensky a spus, că nu știe nimic(?) despre cortezurile lui Mangra. Dar, întrebăm noi, cu ai cui bani și cu ale cui făgădueli s'au făcut?

Din statistica lui Octombrie. În luna Octombrie s'au născut în Ungaria 62,989 copii și au murit 37,296 persoane. Numărul căsătoriilor în această lună a fost de 14,760, dintre cari 67 de căsătorii au fost încheiate între Ovrei și creștini.

O nouă însoțire românească de credit. În comuna Rusciort (comitatul Sibiu) s'a înființat la stăruința d-lor Alex. Bărsan, învățător și Victor Tordășianu, o nouă însoțire de credit sistem Raiffeisen. Statutele sunt deja aprobate de tribunal. Însoțirea aceasta e a 20-a în comitatul Sibiului. Până acum încă prea puține!

Alegere de învățător. Ni se scrie: Duminică în 5/18 Decembrie a. c. s'a făcut alegerea de învățător în comuna Turnișor. Alegerea a fost condusă de șeful tractual Di Dr. Ioan Stroia. Din trei candidați a eșit sles cu majoritate absolută de voturi (41 contra a 27) Pavel Vulc, fiul cantorului din loc, învățător în Biertan. A fost multă însuflețire în jurul alesului, căci să leagă frumoase speranțe de acest fiu al comunei, ai cărui părinți încă în serviciul bisericii au îmbătrânit.

Cătră abonați. Aproptindu-se sfârșitul anului, la numărul trecut al „Foil Poporului“ am adaus mandate postale pentru reînnoirea abonamentului. Rugăm pe iubiiții noștri abonați a trimite prețul abonamentului mai din vreme, ca astfel să nu fim prea tare îngrămădiți cu lucrul tocmai în preajma sărbătorilor, când tot creștinul se bucură că poate prăznui frumosele sărbători ale Domnului.

Cât pentru mersul și cuprinsul foil noastre, acela îl vor fi judecat cetitorii noștri, cart de sigur au putut observa că noi mereu căutăm a îmbunătăți foata. De această ideie vom fi călăuziți și în viitor, astfel ca „Foata Poporului“ să fie o adevărată foate pentru popor.

Rugăm pe stimații noștri abonați vechi să ne câștige, între cunoscuții lor, cât mai mulți abonați noi. Înmulțindu-se numărul abonaților, vom putea face și foata tot mai bogată și mai interesantă. Numeri de probă se trimitt, la dorință, ori cul gratis.

O nouă însoțire de credit în Ciachi-gârbou. Tânărul avocat Dr. Victor Gael, ajutat de dirigintele sucursalei din Gherla a „Economului“, a înființat o însoțire de credit sistem Raiffeisen în Ciachi-Gârbou, unde era până acuma numai o bancă străină, care lua camătă câtă voia dela țărani noștri. Noua însoțire va purta numele *Opinca*. Ce lipsă mare a fost de aceasta însoțire dovedește împrejurarea, că la adunarea constituantă s'au subscris cvote în valoare de preste 40 mii coroane cu două mii de membri, mai toți țărani. Iată ce poate face un Român harnic, care dorește ridicarea neamului său!

Pornire bună. Frații Bănățeni din comitatul Timișului s'au apucat de un lucru bun: mai multe comune fruntașe românești, ca Chișoda, Ghiroc, Bucovăț, Ghiroda și altele au hotărât în comitetul comunal, ca d'acoi înainte cărșmele să fie închise Duminică și în sărbători. În Chișoda crâjmarul a fost cel dintâiu și cel mai energic sprijinitor al acestei propuneri. Cei mulți înainte!

Statistica funcționarilor din Bosnia. Din cei 10.944 funcționari din Bosnia și Herțegovina sunt 4026 Bosniaci, 3846 cetățeni din Austria și 3057 din Ungaria. După naționalitate, 9242 sunt Slavi, cum e și poporul de acolo. Germani sunt 1271, Maghiari 303.

În amintirea lui Lueger. Un Român dela noi a onorat amintirea marelui Lueger, fost primar al Vienei și prietenul Românilor, numind cel mai frumos păr din grădina sa „părul lui Lueger.“ Cea dintâiu peară coaptă din acest pom a trimis-o la redacția gazetei creștin-sociale „Reichspost“ din Viena. Vienezii sunt înduioșați de acest semn de recunoștință, care dovedește, că Românul nu uită nici răul, nici binele, ce i-l face cineva.

Earnă cu vârsări de apă. În loc de zăpadă, în multe țări, au fost plozi grozave, cari au pricinuit potopuri. În Italia-de-Nord multe localități sunt sub apele revărsate de râurile umflate. Păduri întregi de maslini și portocali au fost măturate de puvoiuș apelor. Casele s'au dărâmat, oamenii au fost omorâți. Circulația trenurilor a fost întreruptă.

În Spania s'a revărsat râul Guadalquivir, înecând o parte a orașului Sevilla. Mulți oameni și multe vite s'au prăpădit.

Lângă Marea-Adriatică, prin Carniolia și Istria plouă de varsă. Dinspre meazăzi bate vântul Sirocco cu atâta furie, încât a împins valurile mării, înecând mori și case.

Caz de moarte. În Gurariului a răposat Luni în 6/19 Decembrie notariul Ioan Ivan, în vârstă de 69 ani. Stimat și mult prețuit în viață — înmormântarea lui a întronit în jurul mormântului întreagă inteligența din cercul Săliștei, — mai mulți prieteni din Sibiu și din mari îndepărtări.

Ceremoniile funebrele le-au îndeplinit: protopopul Ioan Droc, asesorul consistorial Lazar Tritean, protopopul Săliștei Dr. Ioan Lupăș, protopopul Agnitei Ioachim Muntean și parohul local Ioan Manta, iar răspunsurile corale le-a dat corul elevilor seminarului din Sibiu și corul învățătorilor din tractul Săliștei. Vorbire funebrelă a ținut asesorul Tritean, iar la mormânt notariul Decei.

Cununi frumoase i-au împodobit sicriul, între cari am remarcat cununa soției rămase, a familiei Ivan, a comunei Gurariului, a notarilor din cercul Săliștei, a nepoților Nella, Maria și Viorica și altor rudeni.

Slujba s'a oficiat în biserica cea mare, îndesată de număros public, cum nu s'a văzut în părțile noastre.

Telegrame și scrisori de condolențe au sosit din toate părțile, între alții dela comitele suprem G. Thallmann, dela directorul „Albinei“ dl Parteniu Cosma, dela protonotariul Stroia, adv. Dr. Preda, corpul învățătoresc din Rășinari, prim-pretorul Dragits, parohul Dr. Saftu și profesorul catehet Banciu din Brașov etc. Cum am înțeles întreaga modestă avere a lăsat-o în administrația Conzistoriului din Sibiu, pentru săracii din Gurarului, Aciliu și Tilișca, care între altele zice: „Va fi pentru rudeniile lui o mângâiere, că precum în viață a fost de toți iubit, în drumul spre vecinicie, este petrecut de sincere regrete“. „În veci amintirea lui“!

Familia răposatului a dat următorul necrolog: Ou inima înfrântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că iubitul nostru soț, frate, cumnat, unchiu *Ioan Ivan*, notar pensionat, membru ordinar al „Asociațiunii“, membru în comitetul și sinodul protopopesc al tractului Săliște, membru în comitetul parochial și comunal din Gurarului, membru al altor instituții economice și culturale, după grele suferințe, împărțășit cu sfințele Taine a adormit în Domnul Luni în 6/19 Decembrie a. c. la oarele 3 p. m. în etate de 69 ani. Rămășițele pământești ale iubitului nostru răposat s'au așezat în cimiterul bisericii gr.-ort. răsăritene din Gurarului Miercuri în 8/21 Decembrie la 1 oară p. m. Gurarului, la 6/19 Decembrie 1910.

Jalnica familiei.

— *Ioan Strădulea* notar comunal, a înecat din viață Sâmbătă, în 4/17 Decembrie 1910, în anul al 55-lea al etății. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au depus spre vecinică odiohnă Luni, în 6/19 Decembrie a. c., în cimiterul bisericii gr.-or. din Jina. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Jalnica și neconsolata familie.

Holera continuă să secere victime în Rusia. De când a început și până acum au fost două sute de mii de bolnavi și aproape o sută de mii de morți! Cauza, că mor așa cu mulțimea, e prostia cea mare a poporului rusesc, care nu numai, că nu vrea să asculte de sfaturile, ce i-le dau medicii și alți diregători, ci iau chiar la goană pe cei-ce vin să-i lumineze.

Într'adevăr, grozavi și proști oameni sunt rușii cestia. Și aceasta mai cu seamă, fiindcă ei nu cetesc nimic.

Unde să înființeze guvernul școale de stat? Guvernele vitrege ale țării noastre, vor să ne dăruească cu cât mai multe școale de stat, pe cari le vâra printre noi, ca să omoare școalele noastre, singurele, în cari ne putem lumina. În schimb, lasă pe Maghiari chiar în orașe fără pic de școală. Locuitorii din *Hodmezővásárhely* (pe Pustă) s'au adresat ministrului de culte și instrucție publică cu o rugare, cerând școale, căci în orașul lor două mii două sute optzeci și trei de copii sunt lipsiți de ori-ce învățătură, căci nu încep în școalele puține, câte sunt.

Moartea unui meseriaș sirguincios. Ni se scrie: În zilele trecute a răposat în Poiana Sibiului, măiestrul măsar *Aron Georgescu*, care fără a fi învățat vre-o meserie a început a se ocupa cu măsuritul numai la vrista de 24 de ani, dar prin mintea lui ageră a făcut chiar și mai multe instrumente muzicale (cim-bale etc.) Cu unul din acelea a cântat și la expoziția din Sibiu în anul 1892, de unde pe lângă diplomă de recunoștință a mai fost decorat și cu medalie. A voit și a putut! Odioh-nească în pace!

Ocaziune potrivită este acum a comanda fiecare abonat al nostru »Călin-darul Poporului« pe anul 1911. Anume, după-cum spunem și la alt loc al foii noastre de azi, la numărul trecut am adăris mandate postale pentru renoirea abonamentului. Deodată cu trimiterea banilor pentru foaie, ori-cine poate comanda și Călin-darul, cruțând astfel porto postal, prin aceea că trimite toți banii deodată, atât pentru foaie cât și pentru călindar. Cuprinsul »Călin-darului Poporului«, care este cel mai bogat și mai ieftin, îl află cetitorii noștri în partea inseratelor a foii. Prețul este 40 bani, iar pentru trimiterea pe postă 5 bani deosebit.

Nenorocire în carierele (băile) de peatră din Șimleu. În carierele de peatră dela Șimleu s'a întâmplat o mare nenorocire. Un cartuș de dinamită a explodat prea de vreme din cauză, că fitilul era prea scurt. Patru lucrători au fost surprinși de explozie și îngropați sub sfărâmăturile unei stânci de peatră.

Uniforma cavaleriei (husari, dragoni, ulani) va fi schimbată numai în privința bluzei și a chipiului de paradă. Toate bluzele vor fi vinete deschise, iar chipiul de paradă va căpăta un inelieș cenușiu.

În cursa de vulpe. Un om cam trecut din Sătmar, s'a aprins după o fată tină și s'a și însurat cu ea. După câțva timp a observat, la nevăstuța lui se mai uită și la alții, ba cineva venia chiar acasă, după urmele de cizmă străină, ce le văzu prin curte. Bănuiala l-a chinuit mult până i-a dat de leac: într'o sară a pus, cam ascunsă, înaintea ușii o cursă de vulpe. Pe la miezul nopții aude urlete de om înaintea ușii. Eșind afară, vede un om svârcolindu-se să-și desfășe piciorul prins între dinții cursei. Era hoțul fericirii lui. Ca să-i ajute, să se scape mai iute, i-a tras o bătaie soră cu moartea, apoi i-a dat drumul. Ce-a făcut cu nevasta, nu se știe.

Revolverul. Săteanul *Dănilă Zăhăreanu* din Gheboia (România), voia să curețe un revolver încărcat, a atins din nebăgare de samă trăgaciul și arma a luat foc. Glonțul i-a intrat în genunchiul piciorului drept. Țăranul a fost dus la spital, unde se va vindeca, dar va rămânea schiop pentru toată viața, fiindu-i zdrobit osul dela închietură.

Primejdia gheței. Cu sosirea iernei a sosit și gheața, pe care se joacă copiii așa de bucurios. Pe lacuri și râuri au început însă și nenorocirile. Așa d. e. în Thorn (Germania) s'a rupt ghița sub niște copii și s'au înecat opt băieți și cinci fete. În comitatul Bihor s'a spart lângă o fabrică ghița, care a înghițit zece copii.

O hergelie de cai călcată de tren. Pe linia *Gömör* în apropiere de *Jánosi* (în Ungaria), un tren a trecut printr'o hergelie de cai, cari se grămădiseră pe linie. Șapte cai au fost făcuți bucăți, 4 schilodiți. Locomotiva a deraiat (a sărit de pe șini). Păzitorul va fi tras la răspundere.

Gheorghe, fostul moștenitor al tronului sârbesc, iară s'a apucat de comedii. Tatăl său, regele Petru, de mult își bate capul să-l îndepărteze din Belgrad, unde face numai pozne. Auzind prințul Gheorghe de planul acesta, s'a prezentat la tatăl seu și i-a zis: „Poporul și armata sunt de partea mea. De va fi nevoie, mă voiu ridica contra fratelui meu și chiar contra regelui“. La aceste cuvinte regele i-a tras o palmă. Prințul Gheorghe a scos sabia, dar un aghiotant al regelui a intervenit la timp și l-a liniștit.

Tovărășie pentru cumpărare de pășune și pământ au înființat acum de curând *Societatea* din Sighișoara. Înființarea e a se mulțumi comitetului electoral de-acolo, care de mult lucrează în direcțiunea aceasta. Tovărășia e sprijinită de cele două bănci săsești.

Otrăvire cu bomboane. În Graudenz s'a îmbolnăvit întreaga familie a lucrătorului *Matzat* după-ce mâncase bomboane. Soția lui și trei copii erau deja morți, când s'a descoperit otrăvirea, bărbatul și doi copii trăiau încă. În drum spre spital muri și bărbatul, iar la spital ceialalți doi copii. Bomboanele sunt de multe-ori vopsite cu materii otrăvitoare. De aceea când mâncăm zahăr — și e bine să mâncăm, căci e foarte hrănitor — să luăm zahăr alb, curat, care e și mai ieftin și nu ne poate primejdi viața.

Divorțat în America. În America te însori în câteva minute, dar tot în atâtea minute ești divorțat (despărțit). În New-York s'a divorțat de curând o femeie, care a părăsit pe bărbatul ei pentru următoarele „crime“: 1, e un om închis la suflet; 2, e gelos (tămător); 3, e totdeauna bănuitor; 4, e tot moros; 5, găsește pretutindeni greșeli; 6, pentru el găsește totdeauna o desvinovățire; 7, e prefăcut; 8, afară de casă e plin de dragoste, în casă e un tiran; 9, minte, de stă soarele în loc; 10, e un om ordinar; 11, umblă hoinărind; 12, e un om necioplit.

Și totuși „nenorocita“ a trăit 15 ani cu acest monstru!

Otrăviri cu carne. La *Portwitz* (Bohemia) s'au îmbolnăvit 115 oameni, cari au mâncat carne stricată.

Ce-a fost în Ungaria în timpurile străvechi. *Dr. Kormos*, profesor de geologie (cunoașterea pământului) a ținut zilele trecute o conferință asupra descoperirilor însemnate făcute în toamna aceasta în minele (băisăgurile) contelui *Batthyany* din *Polgardi*. Din acestea se vede, că în timpurile străvechi Ungaria avea o climă caldă cum e în Africa, și animale și plante ca pe acolo. *Dr. Kormos* a găsit în aceste mine preste 8000 de oase de maimuțe, lei, tigri, hiene, mastodonti (niște animale uriașe, cari nu se mai găsesc vii pe pământ), rinoceri, gazele, girafe, șerpi și alte animale, cari trăiesc în țările cele calde.

Săracii ministri! Când a scăpat și Bulgaria de jugul turcesc (1878), se găseau puțini Bulgari bogați. Acum sunt și între ei câți-va milionari, dar se vede, că nu toți au ajuns la milion pe cale cinstită. Zilele acestea a început un proces în contra a 7 ministri bulgari, cari s'au îmbogățit, după cum sunt acuzați, furând țara. Fostul ministru de finanțe *Papricoff* era la început fără nici o avere și cu 200 mii de franci datorie. Acum e putred de bogat. Generalului *Savoff* nu-i ajungea leafa. După-ce a ajuns ministru și-a măritat o fată, dându-i o zestre de un milion. — Ministrii d'aceștia vor mai fi și altundeva.

Câți Slavi sunt? E știut, că aproape toate popoarele din Europa (Turcii, Maghiarii, și Tatarii sunt alt neam) se țin de cele trei ginți latină, germană și slavă. Un profesor rus din *Chieff* publică o statistică, după care numărul total al Slavilor e de 148 milioane, dintre cari 103 milioane în Rusia, 20 milioane în Polonia, 5¹/₂ (2) milioane în Bulgaria, 9 milioane în Sârbia și Croația. Cehi (Bemi) sunt 6¹/₂ milioane, Slovaci 2²/₂ milioane, alți Slavi ¹/₂ milion.

La numărul de azi al „Foi Poporului“ se află alăturat un suplement dela „*Ústředná Banka*“.

Prețul bucatelor

In Sibiu la 20 Decembrie st. n.:

Grâu	Cor. 14,60 până 15,60	de hectolitru
Săcară	—	—
Ovăș	5,60	6,40
Cucuruz	3,—	3,80
Cartofi	2,50	3,—
Fasole	15,—	16,—
Făină Nr. 3	38,40	34,20 la 100 chilo
" " 4	32,60	33,40 " " "
" " 5	31,—	31,80 " " "
Slănină	130,—	196,— " " "
Unsoare de porc	192,—	196,— " " "
Sân brut	56,—	60,— " " "
Sân de lumini	76,—	80,— " " "
Sân de lumini topit	92,—	92,— " " "
Săpun	64,—	64,— " " "
Fân	5,20	7,— " " "
Lemne de foc neplutite	7,70	3,— la met. cub
" " plutite	7,20	7,80 " " "
Spirit rafinat	1,82	1,85 la litru
Spirit ordinar	1,80	1,83 " " "
Carne de vită pentru supă Cor.	1,20 până 1,58	la chilo
" " " friptură	1,56	1,68 " " "
" " vițel	1,—	2,20 " " "
" " porc	1,40	1,80 " " "
Ouă, 10 bucăți	—,80	1,— " " "
Un pătrar de miel	—	— " " "

In Budapesta în 21 Decembrie st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo Cor.	10,95 până 11,12	la 50 chilo
" " " 70 " " "	11,03	11,22 " " "
" " " 80 " " "	11,07	11,27 " " "
Săcară	7,52	7,85 " " "
Orz	7,10	7,60 " " "
Ovăș	8,35	8,75 " " "
Cucuruz nou	5,10	5,35 " " "

Unsoare de porc Cor.	168,— până 169,—	la 100 chilo
Slănină	144,—	145,— " " "

Sămânță de lăuternă C.	146,— până 130,—	la 100 chilo
" " trifoiu	124,—	134,— " " "

Porci îngrășați pentru untură C.	1,44 până 1,52	la chilo
" " " carne	1,51	1,55 " " "
Viței	1,24	1,32 " " "

Pe o păreche de miei	Cor. —	până —
" " " oi	—	— " " "

Prețul banilor în 21 Decembrie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,27	11,37
100 Lei, hârtie	94,30	94,70
100 Lei, argint	93,—	94,30
Lire turești, aur	21,45	21,65
1 funt șterlingi englezești	23,88	24,08
100 marce, aur	117,25	117,5
100 " hârtie	117,25	117,75
Napoleon	19,—	19,08
100 Ruble rusești, hârtie	253,—	255,—
100 " " argint	242,—	245,—

Poșta Redacției.

M. în R. Cu părere de rău, dar nu putem publica. Avem grozav de mult material actual, iar pe de altă parte scrisoarea e tare lungă și acum s'a învechit afacerea, fiind deja câteva săptămâni trecute de atunci.

Samoilă Laz în S. Am trimis călindarele dimpreună cu cartea de poezii. Așteptăm cele promise.

Mai multora. Rugăm pe abonații noștri cei vechi ca să scrie adresa cât se poate de descurcat pentru acei frați români, cari abonează foaia noastră prima-dată prin ei.

Celelalte răspunsuri, din lipsă de loc, se vor da în numărul viitor.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e însemnată după calendarul vechiu.)

- 5. Decembrie: Jibău, Örmeniș, Sighetul Marmației, Silinghia.
- 6 Decembrie: Abrud, Cetatea de baltă, Ciuc-Sân-Georgiu, Hasmașul Lăpușului.
- 7 Decembrie: Cernatul de jos, Huedin, Ocna (com. Alsó-Fehér).
- 8 Decembrie: Agnita, Baia de Criș, Boșsebeș, Odorheiu.
- 9 Decembrie: Cehul din Selagiu.
- 10 Decembrie: Șimleul Silvaniei.
- 12 Decembrie: Zarand
- 16 Decembrie: Aita mare.
- 17 Decembrie: Geoagiul de jos.
- 19 Decembrie: Olpret.
- 20 Decembrie: Argiehat, Macfalău, Petriș.
- 21 Decembrie: Apoldu mic, Bozovioi Buteni.
- 23 Decembrie: Mociu.
- 24 Decembrie: Chișineu.
- 25 Decembrie: Boroșineu, Ciuc-Sepviz.
- 26 Decembrie: Coemani.
- 28 Decembrie: Chezdi-Oșorheiu, Cluj, Cohalm, Debrețin, Ilieșfalău în Secuime, Radnóth, Sibiu.
- 29 Decembrie: Hadad.
- 31 Decembrie: Capolnaș, Kő-Boldogfalva.

In aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu câteva zile mai înainte.

„Călimdarul Lumea Ilustrată“.

Răsfoind „Calendarul Lumei Ilustrate“ se constată că este o lucrare de mare merit, datorită modului cum e alcătuit și numărarea lor ilustrațiuni admirabil reușite și cari trec de 400. Fără a avea intențiunea de a face o reclamă editorului Ig. Hertz putem spune că acest calendar e o lucrare cum puține sunt în întreaga lume.

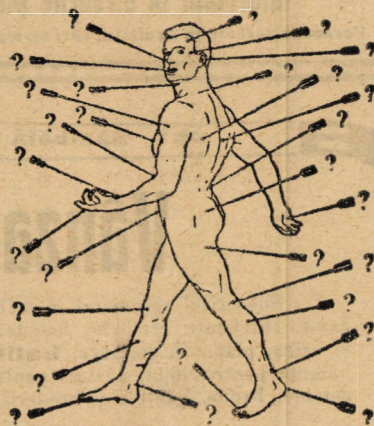
De vânzare la toți librării în țară și străinătate.

Prețul Cor. 1.50.

Deposit la:

Librăria W. Krafft, Sibiu.

Te doare ceva ?

I. Renumitul „Fluidul Elza“ alui Feller e, după experiențele noastre liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spurc), slăbire de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K 5, franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pitulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețală, rigăeli, haemoroide și alte conturbări de misture. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa: 277 10-22

Eugen V. Feller, apotecar

Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

Loc deschis.

Unde se pot procura cele mai elegante revereni și ornate bisericesti? La „Croitoria Universală“ I. Petrașcu, Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 30. Telefon Nr. 172. — Serviciu prompt și conștiințos. Prețuri moderate.

Capul ne este clar! Nervii ne sunt tari! Somnul ne este liniștit! Nu ne doare pieptul, fiindcă folosim fluidul „Elsa“ a lui Feller, care ne alină durerile și slăbiciunea, ne vindecă și ne iaviează. Duzina costă franco 5 coroane. Numai cunoaștem constipația, boalele de stomac, suferințele vinei de aur, de când folosim pilulele laxative „Elsa“ ale lui Feller. 6 cutii costă franco 4 coroane. Veritabile se pot comanda la farmacistul Eugen V. Feller, Stubica, Centrale Nr. 122 (Comitatul Zagrab).

Se poate căpăta în tot locul

Kalodont

26 32-42 a lui Sarg

cremă de dinți neînconjurat de lipsă păstrează dinții curați, albi sănătoși.

Un culegător-tipograf

se primește la

„Tipografia Poporului“, Sibiu.

Un învățcel

se primește imediat la moara mea cu benzină, pe termen de 3 ani. Dau viptul, haine și 60 coroane la expirare. Doritorii să scrie în grabă la STAN BĂDILĂ, proprietar de moară în Boița (Boicea, u p. Nagytalmács) comitatul Sibiu (Szebenm.). 342 1-3

Grozav de ușor

este a spăla cu săpunul „Schicht“ de oarce acest săpun curăță și înalbește totodată, iar pe de altă parte se cruță ori 281 ce osteneală și încordare la lucru. 38-5

Nu cumpăra nimic altceva contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât, ci numai

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu

lui „Trei brazi“

5900

atestate dela medici și privați, întărite prin notarul public, garantează succesul sigur.

1 pachet 20 și 40 fil. 1 dosă 60 fil.

Se capătă în toate apotecele, dragueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Emulsiunea Egger

veritabilă numai cu marca aceasta.

Toți părinții să deie copiilor în timpul de iarnă EMULSIUNEA EGGER, de oarece aceasta întărește copiii, ajută la întărirea oaselor și are un efect bun asupra dezvoltării și hrănirii. Mijloc potrivit contra tusei și durerilor de stomac. Foarte folositor în timpul ieșirii dinților. Recomandat de medici vestiți, de oarece este cel mai bun preparat, nu are miros neplăcut, ci un gust plăcut, ușor de mistuit și încunjură toate boalele de copii. — Prețul unei sticle 2 coroane în apotecă. Trimitere cu poșta prin „Reichspalatin-Apotheke“, Budașpeșt, VI, Váci-körút 17. 336 2-12

3 sticle 6 coroane franco pe lângă trimiterea înainte a banilor.

În Sibiu se află la:

Guido Fabritius, apotecar.

500 Coroane

plătește celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinți ori li va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bartilla-Winkler Wien 19/1. Sommergasse 1. În Sibiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 89; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ounei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cisnădiei. În Blășița: farmacia lui Herbert. Bebeșul săseș: farmacia Lederhölzer; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară prețatindenea aprins apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătită. La locurile unde nu s-a poate căpăta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 80 fl. franco 25 20 -

Vinuri de masă esceleto,

litra cu 44 și 48 fleri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negustoria de vinuri

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Ureului 20

ATENȚIUNE

50,000 părechi de ghete!

4 părechi de ghete numai pentru Cor. 7-50.

Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de ghete adânc sub prețul de fabricare. De aceea eu vând ori și cui 2 părechi de ghete cu șinoare pentru domni și 2 pentru dame, de piele brună sau neagră, galosate, cu capă, cu talpa bătută tare ca cuișe, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărimea după măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 6-50. Expedare cu rambursă. 4 4-2

C. GRÖNER, export de ghete, Cracovia Nr. 193.

Schimbul e admis și banii retour.

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsici comp.,
indolent pentru

Anker-Pain-Expeller

este un leac de casă valorat de mult, care s-a folosit de mulți ani ca fricțiune sigură în podagră, reumatism și răceală.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în gâtula cu marca de scutire „Anker“ și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40 și Cor 2-— să capătă aproape la toate farmaciile. Depozit principal la Ioanî Török, farmacist în Budașpeșt.

**Farmacia lui Dr. Richter la
: : „Leul de aur“ în Praga. : :**

Șoseauă Elisabeta Nr. 5 nou.

Expediția zilnică. 293 20 - 42

Cea mai mare alegere în presenturi convenabile în preț

ofer celui ce vizitează

Expozitia de Crăciun

a mea și anume:

Jucării pentru copii, dintre cari îndeosebi: pupe în toate prețurile, animale din catifea și alte stoffe. Modele de mașini cu abur și motori electricei, precum și alte jucării mecanice.

Castenele-Ancora de petricele ale lui RICHTER }
Castenele-Matador de lemn pentru zidit - - - } cu preț. originale de fabrică.

Obiecte practice și de lux, între cari: Service de porțelan și sticlă, cel mai mare depozit, căldăruși pentru teiu, măsuțe pentru salon, oale pentru palmi și ținător de palmi.

Gente de mână pentru dame, portmonee, maniere, necesare, ochianuri pentru teatru, cu preț ieftin, esecuiția cea mai fină.

Prețuri foarte ieftine dar fixe

Succesorul lui G. F. Schneider

Johann Weindel

Sibiu Piața mare Nr. 15 și 16.

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai estime, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele profesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apeducte. 18 47-

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909 K 4.831,168-51

Capitale asigurate pe viață achitate 4.571,035-31

Starea asigurărilor (foc K 112.045,412- sfârșitul anului 1909 viață 10.847,132- Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.309,387-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile. Persoane versate în Acăsișii, cari au legături bune, se primesc în serviciul Institutului în condiții favorabile.

Sâmbătă până la 1/5 ore seara închis.

Vânzare de Crăciun!

Subscribul recomand în mare alegere cu prețuri reduse grozav: stoffe pentru dame, barchente, cretoane, batiste, lepedeie, garnituri fie pat, tepiche, garnituri pentru masă și cafea, plapome, ștergere, **bașiste de buzunar, mănuși**, ciorapi, haine de tricot, hăinuțe pentru copii, păsturi pentru grumazi, șaluri pentru dame în mătasă, tulle și chenille, corsete, bande, dantele și broderii, precum și diferiți articli cu mustre tipărite.

Mare ocaziune

în șurțe pentru dame, bluse, jupon și hăinuțe pentru copii, alb-turi pentru dame și domni, șurțe de tot felul pentru dame și copii, gulere de blană și mufuri.

◆ Deosebită ocaziune de cumpărare ◆

în mătasă Luisin, diferite colori, 58 cruceri, mănuși glacé 75 cr., căptușite 95 cr., stoffe de modă pentru dame 120 cm. lățime în toate colorile 95 cr., popline de mătasă lățime dublă fl. 2.80, franelă pentru tenis 15 cr., garnitură de cafea fl. 1.40, ștergere cu ciucuri 30 cr., incingători de gumi 30 cr., cămăși pentru domni fl. 1.-, gulere 15 cr.

Gravate pentru domni în mare alegere au sosit tocmai acum.

Cu toată stima

Abr. Schlesinger

Sibiu, strada Urezului Nr. 7.

337 2-3

Prețuri ieftine fără concurență!

Principiul meu: Căștig ușin la vânzare multă!

Încă nu au mai fost așa prețuri ieftine ocazionale!

Nr. 1107/910

345 1—2

Publicațiune.

Comuna *Boița* vinde pe calea licitațiunei publice, ce se va ținea în *9 Ianuarie 1911 st. n.* la 3 oare p. m., în cancelaria comunală, o cantitate de *lemn de brad 940 m³*, ce se află tăiate pe teritorial numit „*Floare Riu-Vadului*“.

Prețul strigării 2820 cor.

Vadiul 10%, adică 282 cor.

Înainte de începerea licitațiunei verbale se admit și oferte în scris cu vadiul necesar și declarațiunea oferentului, că cunoaște pe deplin condițiunile de licitare.

Condițiunile speciale se pot vedea la primăria comunală.

Boița, în 17 Decembrie 1910.

Primăria comunală.

George Moldovan
notar.

Ioan Câmpean
primariu.

Nr. 679—1910

346 1—1

Publicațiune.

Comuna *Vărd* dă în arândă prin licitațiune publică verbală împreună cu oferte în scris, ce să va ținea în cancelaria comunală în *28 Decembrie st. n. 1910*, la 10 ore a m., cârcima de curând edificată, constând din 3 odăi, 1 culină, 1 cămară și mai multe pivniți, ce să află vis-à-vis de gara comunei *Vărd*, pe trei ani și anume din 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1913.

Prețul de strigare e 500 cor. pe an.
Vadiul 10%.

Condițiunile licitațiunii să pot vedea în cancelaria comunală. Să observă, că de cârcimă să ține și un loc de grădină de 600 stang. □, și în primăvara anului 1911 să va mai edifica pe locul acesta și 1 șop, grajd și cuptoriu de pâne.

Vărd, u. p. *Agnita (Szentágota)* la 11 Noembrie 1910.

Primăria comunală.

Viță de vie altoită

cu și fără rădăcină, în verde și în uscat, se vinde cu prețurile cele mai ieftine la

George Forton 4—6

în *Ternova* comitatul *Aradului*.

De arândat.

În o comună mare românească de lângă *Sibiu*, se află de dat în arândă pe mai mulți ani o casă de cărămidă, cu 2 etaje, cu prăvălie mobilată, la poziție bună, având și cuptor mai mare pentru pâne, șură cu 2 șopuri și 2 grajduri, coșar, șopru, cotețe pentru porci, fântână cu pompă, grădină cu pomi roditori etc. Arândarea se face din cauză de morb.

Doritorii să se adreseze la Administrația „*Foii Poporului*“, de unde vor primi adresa respectivului. Pentru răspuns este a se trimite și porto postal. 344 1—4

Prețul Călimdarului.

Deși cuprinsul călimdarului este cu mult mai bogat ca în trecut, prețul lui este același, de 20 cruceri (40 fileri), iar pentru trimiteră pe poștă este a se socoti deosebit 5 fileri pentru un exemplar.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu cîte 20 cruceri bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de poștă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 14 cr. (28 fil.), delă 50 bucăți în sus cu 12 cr. (24 fil.) unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banul trebuie trimiși totdeauna înainte. Numai comande delă 30 exemplare în sus se trimit și cu rambură, adică să se plătească la scoaterea delă poștă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poșta.

A apărut „Călimdarul Poporului“.

Care este cel mai bun și mai ieftin Călimdar?

— „Călimdarul Poporului“!

— care apare de 26 de ani și cuprinde aproape 200 de pagini —

îți va răspunde ori și cine, care a cetit „Călimdarul Poporului“. Asta a fost și în trecut, dar cu atât mai mult în acest an.

Dovezile sunt următoarele:

„Călimdarul Poporului“ spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — căde va fi vremea în anul 1911, după Călimdarul de 140 ani; apoi toate cele de lipsă despre poștă, telegraf, ștampile etc., precum și numele tuturilor bărbășilor noștri cari stau în fruntea Comisioanelor române gr.-or. și gr.-cat. După aceea urmează date despre școlile noastre populare, despre gimnazii, pedagogii, teologii, școlile de fete, cum și numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, reuniuni de cântări, reuniuni de meseriași, reuniuni de binefacere, reuniuni de agricultură, însoțiri de credit etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele tuturilor conducătorilor lor.

Tirgurile sunt foarte bine controlate

și întocmite — altcum ca în anii trecuți — atît după luni cît și după ordinea alfabetică a comunelor.

După acestea urmează: **Partea Literară**

care cuprinde o sumedenie de articole de tot felul, dintre cari amintim următoarele:

„Cântecul muncii“ poezie de *Octavian Goga*.

„Om de potcă“ novelă de *Ioan Agârbiceanu*.

„Cătănia Țiganului“, anecdotă de *Teodor A. Bogdan*.

Un articol despre jubileul de astă-vară al Impăratului și Regelui nostru *Francisc Iosif I.*, (cu chipul împăratului).

Poezii din popor, adunate de prin diferite comune.

Borta vîntului, povestire de *M. Eminescu*.

Dela Sibiu spre Rîmnice, un articol cu multe ilustrații din *Sibiu* și jur.

Povestea ursului și a porcului, poveste de *I. Dragoslav*.

Un articol despre *Björnstjerne Björnson*, (cu chipul lui), mare învățat din țara *Norvegiei*, care a scris mult bine despre *Români*.

Românii și moartea lui Dr. Lueger, primarul *Vienei* (cu 2 chipuri: al lui *Lueger* și țărani cari au fost la *Viena*).

Cîntece voinicești, culese de *E. G.* din: *Porumbacul de jos*, *Ozna-Sibiului* etc.

Di Nicolae Iorga și partidul naționalist din România (Cu chipul marelui nostru învățat din *România*).

Un articol despre portul românesc. (Cu multe chipuri din *Săliște*, *Rășinari*, *Poiana*, apoi *români din Basarabia*, *Macedonia* etc.)

Mai multe poezii de *Haralamb Călimăr*: *Drept egal*, *Fetelor*, *Invidie*, *Durerea mea*.

Mai la urmă, anecdotă de *Speranța*. — De ce sunt unii oameni albi, unii brunși și alții negri de tot?

După acestea urmează un articol despre **Aurel Vlaicu**, aviatorul nostru renumit cu mașina lui de zburat. (Acest articol e ilustrat cu mai multe chipuri foarte frumoase între cari: portretul lui, mașina de zburat, mașina cum se vede în aer la diferite înălțimi etc.).

De mare valoare pentru ori-cine este articolul:

Execuția asupra averilor mișcătoare, scris anume pentru înțelesul poporului, de *Dr. Alexandru Vasilie*, un avocat din *Sibiu*, bine cunoscut în tot jurul *Sibiului*.

Acest articol cuprinde între altele următoarele: *Timpul efectuării execuției*, *Sistarea execuției*, *Obiectele deținute de altul*, *Execuția contra soției*, *Obiectele cari nici odată nu se pot cuprinde*, *Urmările execuției*, *dreptul de zalog*, *Excindere*, *Licitația*. Cu toate lămuririle legii vechi și legea nouă de acum doi ani.

Acest articol singur e vrednic atît cît e prețul călimdarului. Cine nu va avea în viață lipsă a ști aceste lucruri pentru el sau un neam ori prietin al lui? E lipsă a ști toate acestea atît cel ce i-se face o execuție cît și acela care cere execuția contra cuiva. Astfel că acest călimdar are valoare pentru toți anii viitori.

Un articol frumos și interesant se află scris despre **Vasile Stroescu** marele binefăcător al neamului nostru, sufletul nobil care a dăruit neamului atîtea sute de mii coroane. (Articolul e însoțit de fotografia marelui mecenat.)

Urmează apoi un articol despre răposatul *Ioan Russu Ștrianu* (cu chipul lui), care a înființat „Călimdarul Poporului“ și „*Foia Poporului*“.

Iar după acestea se începe **Răvașul anului**, care încă se întinde pe o sumedenie de pagini, cuprinzând: toate lucrurile mai de căpetenie petrecute peste an, cum au fost **alegerile și lupta noastră națională** ect. Iar dintre lucrurile petrecute în străinătate amintim **Revoluția din Portugalia** cu mai multe chipuri. Între cari: *Regele Manuel*, *atacarea palatului*, *orașul Lisabona*, *milita cu tunurile cum trec pe partea poporului* etc. Aceste chipuri nu le are nici un călimdar.

„Călimdarul Poporului“ cuprinde cu totul peste 40 de chipuri!

Faimoșii *Mangra*, *Slavici* și *Brote*, cari au părăsit pe fruntașii poporului nostru și s'au dat în brațele Ungurilor, încă își iau partea lor. Un renumit desemnător român le-a pus pe hârtie chipurile lor în felul cum au umblat după groful *Tisza*, ca să facă împăcarea, adică o căpătuială bună pe sama lor. Aceste ilustrații satirice și de tot hazul sunt foarte interesante, cum sunt prinse de pictorul nostru. Afară de acestea mai sunt o seamă de alte chipuri.

Se caută comercianți și alte persoane potrivite, cari ar dori să vîndă „Călimdarul Poporului“. Toate comanda sunt a se adresa la:

Administrația „Foaia Poporului“
în *Sibiu-Nagyszeben*.

Se caută

un comerciant în comuna *Mermezău-Văleni*, cercul *Geoagiului*, comitatul *Hunedoarei*, care să poată deschide o boltă cu cele mai de lipsă mărfuri pentru săteni.

Afară de acesta să mai simte lipsa încă de un păpușar și un ferar (*covaci*).

Informațiuni mai de aproape se dau la Administrația „Foi Poporului” sau la dl *Ioan Stăngu*, paroh gr.-or. în *Mermezău-Văleni* (*Nyirmező*, u. p. *Algyogy*).

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în *Budapesta* birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2—3 zile ori și cui, resolvând toate chestiunile în modul cel mai cinstit.

Urgitez resolvirea petițiilor. Vorbesi în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Atențiune!

50,000 pârcehi de ghetă.

4 pârcehi de ghetă numai cor. 750

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost încredințat a cheltui o mare cantitate de ghetă dânc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecareia 2 pâr. ghetă cu șinoare, pentru domni și 2 pâr. pentru dame, de piele brună sau neagră, galosată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform Nr. Toate 4 pârcehile costă numai 7 cor. expediție per rambursă.

H. Spingarn, Export de ghetă

Craovia Nr 137. 9 15—

Schimbul e admis sau banii retour.

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, str. *Cisnădiei* Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de iarnă în mare asortiment

noutățile

sosite chiar acum, pentru halne de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: *Sacko*, *Jaquette*, și halne de anlon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „*Raglam*”, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a strage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți.

În casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore.

Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articoli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

Cine vrea să vadă copii fericiți și îndestulați nu numai în sara de Crăciun, ci și după aceea,

acela trebuie să aleagă o jucărie, cu care copii să ocupe cu plăcere durabil.

~~~~~ Cu nici o jucărie însă nu să ocupe copii mai bucuroși, ca cu ~~~~~

Castenele-Ancora de petricele ale lui Richter.

După cum s'a esperiat, ei lasă în curând nebagate în samă alte jucării, ca să ridice de nou z'diri frumoase, cetăți, biserici, castele, poduri etc. Ei știu apoi în curând, că trebuie să grijească bine de petricelele-Ancora de edificat, ca să le poată folosi la proximele castene de întregire, cu cari pot zidi clădiri mai mari și mai frumoase. Nu există un alt joc, care să aibă în așa mod influență instructivă și educativă și de aceea castenele-~~~~~ Ancora veritabile să nu lipsească dela nici un pom de Crăciun. ~~~~~

La cumpărare însă e de lipsă cea mai mare precauțiune, fiindcă există imitații de valoare mai puțină, și pentru siguranță să cerem expres casten-Ancora de edificat al lui Richter și fiecare casten fără de marca „Ancora” să-l respingem, ca neveritabil. Mai cuminte însă fac mamele, cari înainte de cumpărare își comandă lista de prețuri ilustr. de castene de edificat și apoi cer castenul ales. În lista de prețuri să află și amănunte asupra castenelor-Ancora de poduri și asupra jocului de așezat Meteor, atât de plăcut fetelor tinere

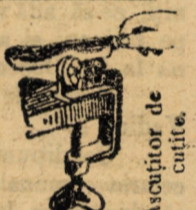
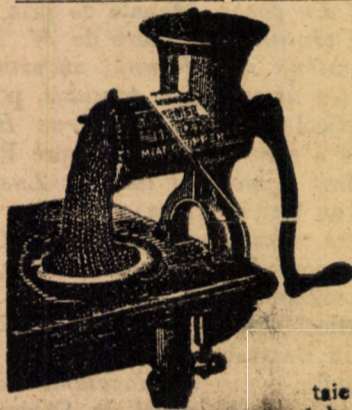
342 1—2

F. AD. RICHTER et Cie
furnizor reg. de curte și
cameral

Viena I. Operng. 16.

Cine iubește muzica,
acela să ceară și
lista de prețuri asu-
pra instrumentelor
Imperator de muzică
și aparatelor de
vorbit.

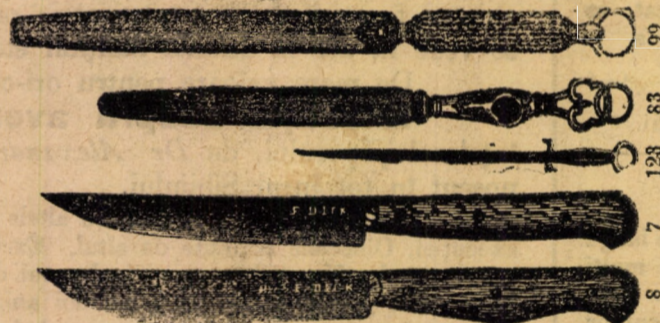
Parti'e constitutive dela mașina de tocat carne. a) Inel de capar, b) Disc-găurit, c) Cuțit, d) Șof dela întorcător, e) Întorcător, f) Melciul, g) Tâș.

Mașini de tocat carnea

Nr. 5 5 8 10 12 20 22 32 cu roată de repezit:
taie pe minut 1/4 1/2 3/4 1 1 1 1/4 1 1/4 1 1/4 kg.
1 bucată cor. 3-10, 3-80, 5-80, 6-20, 6—, 12-50, 9-50, 19—.

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cârnați se poate folosi cu umplător de cârnați — 1 umplător de cârnați cor. —46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela 56— până la 90 fileri — calitate bună dar fără garanție dela 44 până la 68 fileri.

Oțel-magnet-diamant de Dick

Nr. 99 într. lung. 36 cm. cor. 4-70
Nr. 83 într lung 29 cm. cor. 3-90
Nr. 128 într lung 19 1/2 cm. cor. 1-60

Cuțit de împuns

Nr. 7 cu mânăre albe:
Lungimea tăișului 6 7 8"
cor. 1-80 1-50 1-80

Cuțit de ucis

Nr. 8 plăsele polite cu împunsătoare de aramă:

Lungimea tăișului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"
cor. 2-10 2-40 2-70 2-90 3— 3-40

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomanda.

CAROL F. JICKELI

SIBIU și ALBA-IULIA.

Prima boltă de Modă, Manufactură și Magazin de Pânzărie

MICHAEL SCHUSTER, Agnita.

Prin aceasta am onoarea a Vă aduce la cunoștință, că am adus pentru sezonul de iarnă și să află la mine în depozit cu prețurile cele mai ieftine: Stoffe de lână curat modern și de mătăasă, postavuri și flanel din Sibiu, barchente care nu ies la spălat, plapome și garniture de pat și de masă, — cămăși și pantaloni de tricot pentru iarnă, de asemenea cârpe ștricănite (brodate) frumos.

Mai departe am în abundență stoffe de lână și barchente, precum și stoffe de iarnă din anul trecut cu prețuri foarte ieftine cum în altă parte nu aflați.

Cu prețurile cele mai ieftine să află la mine în depozit tot felul de pânză de bumbac și de in curat în lățime cum nu se află altundeva.

Cu toată stima

Michael Schuster.

348 1—2